Projekt

z dnia 21 stycznia 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

Uchwała nr XXIV/153/2026
Rady Gminy Popielów

z dnia 29 stycznia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2026-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.). oraz art. 16b i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), Rada Gminy Popielów uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2026-2031, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Popielów.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Opracował: Kierownik GOPS

Zastępca Wójta na mocy
art. 28g ustawy
o samorządzie gminnym

Artur Kansy-Budzicz

Załącznik do uchwały

Nr XXIV/153/2026

Rady Gminy Popielów

z dnia 29 stycznia 2026 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2026-2031

Popielów 2026

Spis treści

Spis treści ... 2
I. Wstęp ... 4
1.1. Prawne uwarunkowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ... 5
1.2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla ... 6
II. Diagnoza obszarów strategicznych ... 7
2.1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy ... 7
2.2. Sytuacja demograficzna ... 8
2.3. Oświata, Ochrona zdrowia, Kultura, Organizacje pozarządowe ... 11
III. Społeczna diagnoza gminy ... 14
3.1. Pomoc społeczna ... 14
3.2. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej ... 17
3.2.1. Kategorie przyczyn ... 18
3.2.2. Rok 2022 ... 18
3.2.3. Rok 2023 ... 18
3.2.4. Rok 2024 ... 19
3.3. Wsparcie rodzin ... 21
3.4. Przemoc domowa ... 24
3.5. Zasiłki rodzinne i inne świadczenia ... 27
3.6. Pozostałe działania ... 29
3.6.1. Prace społecznie użyteczne ... 29
3.6.2. Pomoc żywnościowa w ramach FEPŻ ... 29
3.6.3. Placówka wsparcia dziennego ... 30
3.6.4. Kluby Senior+ ... 30
3.6.5. Program „Korpus Wsparcia Seniorów" – Moduł II ... 31
3.6.6. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" ... 31
3.6.7. Mieszkania wspomagane ... 31
3.6.8. Zaświadczenia do programu „Czyste Powietrze" ... 32
3.6.9. Zbiórki odzieży i sprzętu AGD ... 32
IV. Analiza SWOT ... 32
V. Wizja i misja ... 44
VI. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań ... 45
6.1. Cel Strategiczny I: Wzmacnianie samodzielności i deinstytucjonalizacja opieki dla osób zależnych ... 46
6.1.1. Cele Operacyjne: ... 46
6.2. Cel Strategiczny II: Budowanie Spójności Społecznej i Profilaktyka Kryzysów Psychospołecznych ... 47

6.2.1. Cele Operacyjne: ... 47
6.3. Cel Strategiczny III: Wzmacnianie efektywności systemu wsparcia oraz eliminacja przemocy ... 48
6.3.1. Cele Operacyjne: ... 48
VII. Ewaluacja i monitoring Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Popielów ... 53
7.1. Wdrażanie Strategii ... 53
7.2. Monitoring Strategii ... 53
7.2.1. Kluczowe elementy monitoringu i mierniki: ... 54
7.3. Ewaluacja i aktualizacja Strategii ... 54
7.4. Podmiot odpowiedzialny i zasady ogólne ... 54
7.4.1. Podmiot odpowiedzialny: ... 54
7.4.2. Zasady monitoringu i ewaluacji: ... 55
7.5. Wskaźniki monitorowania – wskaźniki produktu i rezultatu ... 55
7.5.1. Obszar I: Usługi środowiskowe dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (ON) 56
7.5.2. Obszar II: Zdrowie psychiczne, uzależnienia i przemoc domowa ... 57
7.5.3. Obszar III: Dziecko, rodzina i integracja społeczna ... 58
7.5.4. Obszar IV: Koordynacja i kadry ... 58
7.6. Ewaluacja ... 59
7.6.1. Ewaluacja Jakościowa (Postrzeganie Usług): ... 59
7.6.2. Weryfikacja Kapitału Społecznego: ... 60

I. Wstęp

Tempo zmian społeczno-demograficznych i gospodarczych dokonujące się w obecnej przestrzeni rodzi liczne wyzwania dla całego społeczeństwa, zauważalny jest wzrost negatywnych konsekwencji dla wielu grup społecznych. Starzenie się społeczeństwa, migracje, wykluczenie społeczne, ubóstwo, osłabienie więzi międzypokoleniowych, samotność, przemoc domowa, uzależnienia, przemiana stylów życia i wzorów funkcjonowania rodziny - to tylko niektóre obszary działań współczesnej polityki społecznej. Konieczna staje się redefinicja pomocy społecznej, rozszerzenie jej działalności w celu zapobiegania stygmatyzacji, budowania więzi społecznych oraz korzystania z usług społecznych. W celu skutecznego ograniczania negatywnych skutków zjawisk i problemów społecznych należy rozwijać współpracę ośrodków pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi. Konieczna jest analiza danych, poznanie wniosków oraz wytyczenie konkretnych celów.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026-2031 jest kluczowym dokumentem polityki społecznej, który definiuje najważniejsze kierunki działań w odniesieniu do problemów społecznych, które występują na terenie Gminy Popielów. Poprzez wskazanie celów i kierunków działań służy poprawie jakości życia mieszkańców gminy, prowadzi do zwiększenia efektywności usług społecznych, pomocy i wsparcia a także zapewnienia godziwych warunków życia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Obowiązek opracowania strategii wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którym należy on do zadań własnych gminy.

W procesie prac nad niniejszym dokumentem przyjęto dwa zasadnicze założenia. Pierwsze z nich zakłada szerokie rozumienie problemów społecznych, wykraczające poza wąsko rozumianą pomoc społeczną. Proponowane w dokumencie kierunki działań koncentrują się wokół problemów wielowymiarowo pojmowanego wykluczenia. Wykluczeni mieszkańcy gminy wymagają wielotorowego systemowego wsparcia, opartego nie tylko na pomocy doraźnej dotyczącej poprawy ich sytuacji materialnej, ale na trwałym włączaniu ich do społeczności. Drugie założenie dotyczy partycypacyjnego charakteru rozwoju społeczności lokalnych. Powyższe działania wymagają współpracy i zaangażowania wielu podmiotów, wyznaczających ramy działań pomocowych, w tym samorządu gminnego, organizacji pozarządowych, ale i również samych mieszkańców.

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Popielów na lata 2026-2031 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy Popielów. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

1.1. Prawne uwarunkowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Opracowując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2026-2031 uwzględniono zapisy innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i na realizację celów w niej wyznaczonych. Należą do nich w szczególności:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudniania i instytucjach rynku pracy;
10. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
12. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
14. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

15. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3;
16. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
17. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
18. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem";
19. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska.

Podczas realizacji Strategii zachodzi również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, oświaty, ochrony zdrowia.

1.2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2026-2031 jest narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalna i krajową.
Na poziomie krajowym i lokalnym Strategia wpisuje się w dokumenty strategiczne tj.:

1. Europa 2020-Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
2. Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027.
3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej.
4. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).
5. Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (FEO).
6. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030.
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030.
8. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2027.
9. Strategia Rozwoju Gminy Popielów na lata 2021-2030.
10. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030.
11. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026.
12. Gminny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej Gminy Popielów na lata 2023-2027.
13. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Popielów na lata 2025-2026.

II. Diagnoza obszarów strategicznych

2.1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Popielów to gmina wiejska zlokalizowana w województwie opolskim, w północno-zachodniej części powiatu opolskiego na prawym brzegu rzeki Odry, na Nizinie Śląskiej. Graniczy od południowego - wschodu z Gminą Dobrzeń Wielki, z gminami powiatu brzeskiego: od południa z Lewinem Brzeskim, od zachodu ze Skarbimierzem, od północnego zachodu z Lubszą, gminami powiatu namysłowskiego: od północy ze Świerczowem i od północnego wschodu z Pokojem. Gmina zajmuje powierzchnię 175, 57 km ^{2} i jest drugą największą gminą w powiecie, 80% gminy to obszary Stobrawskiego Parku Krajobrazowego oraz Natura 2000. Obszar gminy to jedne z najniżej położonych i zróżnicowanych wysokościowo obszarów województwa. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 277 Opole - Wrocław oraz drogi wojewódzkie nr 457 Brzeg - Dobrzeń Wielki, 458 Obórki - Popielów oraz 462 Stobrawa - Krzyżowice (brak przeprawy mostowej przez Odrę).

Gminę Popielów tworzy 12 sołectw:

- Kaniów
- Karłowice
- Kurznie
- Kuźnica Katowska
- Lubienia
- Nowe Siołkowice
- Popielowska Kolonia
- Popielów
- Rybna
- Stare Kolnie
- Stare Siołkowice
- Stobrawa

Rysunek 1. Mapa Gminy Popielów

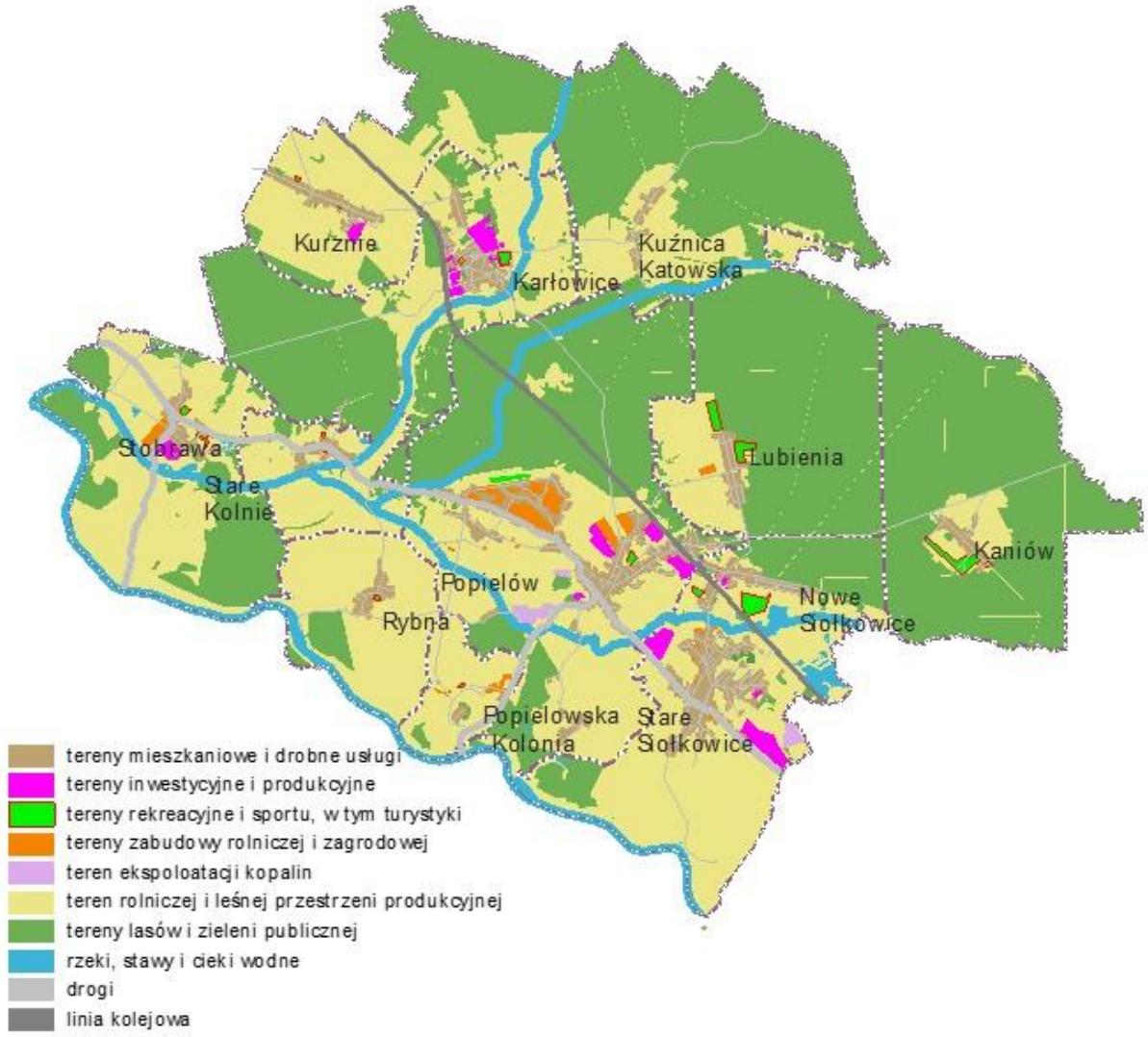

Źródło: Strategia Gminy Popielów na lata 2021-2030

2.2. Sytuacja demograficzna

Według stanu na koniec 2024r. Gminę Popielów zamieszkiwało 7 628 osób i było to o 52 osoby mniej w stosunku do roku poprzedniego. W poszczególnych sołectwach widoczne są wahania liczby mieszkańców, jednak z ogólną tendencją stabilizacji i powolnego spadku liczebności populacji. W sołectwie Stare Kolnie i Stobrawa w porównaniu z 2023 rokiem odnotowano wzrost liczby mieszkańców, zaś w całej gminie w latach 2014-2024 r. ubyło 575 osób.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy Popielów w poszczególnych sołectwach, stan na 31.12.2024 r. oraz dynamikę zmian ludnościowych w latach 2014-2024

Miejscowość	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Dynamika zmiany liczby ludności 2014-2024
Kaniów	322	321	322	311	311	302	299	**299**	**295**	294	291	- 31
Karłowice	1330	1331	1291	1286	1277	1266	1252	**1236**	**1223**	1187	1179	- 151
Kurznie	503	505	508	503	505	500	496	495	487	486	481	- 22
Kuźnica Katowska	119	119	126	122	115	114	109	106	108	110	104	- 15
Lubienia	383	379	365	357	354	353	347	344	350	347	345	- 38
Nowe Siołkowice	395	396	391	395	401	407	385	376	373	372	355	- 40
Popielowska Kolonia	133	128	123	121	119	119	123	115	116	114	107	- 26
Popielów	2075	2061	2018	2008	2001	1997	1968	1945	1932	1906	1893	- 182
Rybna	289	296	285	281	285	284	289	298	294	281	278	- 11
Stare Kolnie	223	223	223	221	221	224	225	229	232	223	230	+7
Stare Siołkowice	1942	1933	1928	1943	1922	1903	1912	1905	1904	1904	1899	- 43
Stobrawa	489	488	501	501	491	486	472	457	460	456	466	- 23
RAZEM	8203	8180	8081	8049	8002	7955	7877	7805	7774	7680	7628	- 575

Źródło: Raport o stanie Gminy Popielów za rok 2024

Wykres 1. Dynamika zmiany liczby ludności w Gminie Popielów w latach 2014-2024, z prognozą do 2030 r.

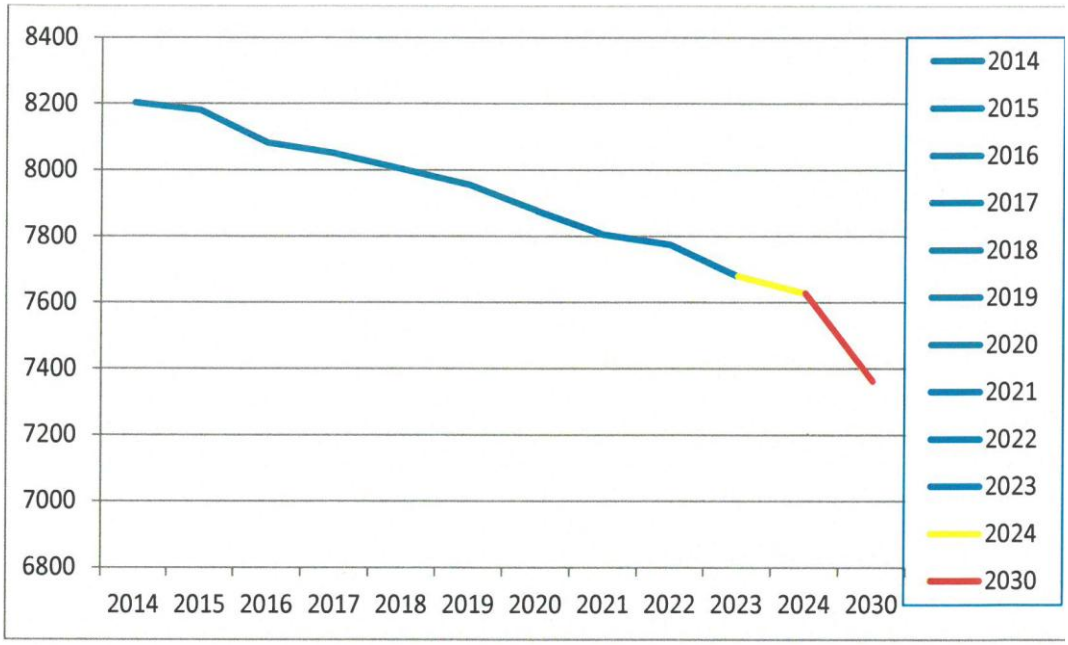

Źródło: Raport o stanie Gminy Popielów za rok 2024

W Gminie Popielów największym sołectwem pod względem ludności są Stare Siołkowice. Następne duże sołectwa to Popielów i Karłowice. Pozostałe miejscowości są zdecydowanie

mniejsze, z liczbą mieszkańców w przedziale 100-500, w 2024 r. wśród mieszkańców przeważały kobiety (52%).

Tabela 2. Liczba mieszkańców w Gminie Popielów wg miejscowości i płci, stan na 31.12.2024 r.

Miejscowość	Mężczyźni	Kobiety	Razem
Kaniów	132	159	291
Karłowice	597	582	1179
Kurznie	243	238	481
Kuźnica Katowska	52	52	104
Lubienia	180	165	345
Nowe Siołkowice	166	189	355
Popielowska Kolonia	46	61	107
Popielów	899	994	1893
Rybna	130	148	278
Stare Kolnie	110	120	230
Stare Siołkowice	882	1017	1899
Stobrawa	214	252	466
RAZEM	3651	3977	7628

Źródło: Raport o stanie Gminy Popielów za rok 2024

W 2024 r. w Gminie Popielów urodziło się 46 osób, w tym 25 dziewczynek i 21 chłopców a zmarło 86 osób, w tym 45 kobiet i 41 mężczyzn. Wobec tego przyrost naturalny w 2024 r. był ujemny i wyniósł - 40 osób.

Wykres 2. Liczba urodzeń i zgonów mieszkańców gminy w latach 2014-2024

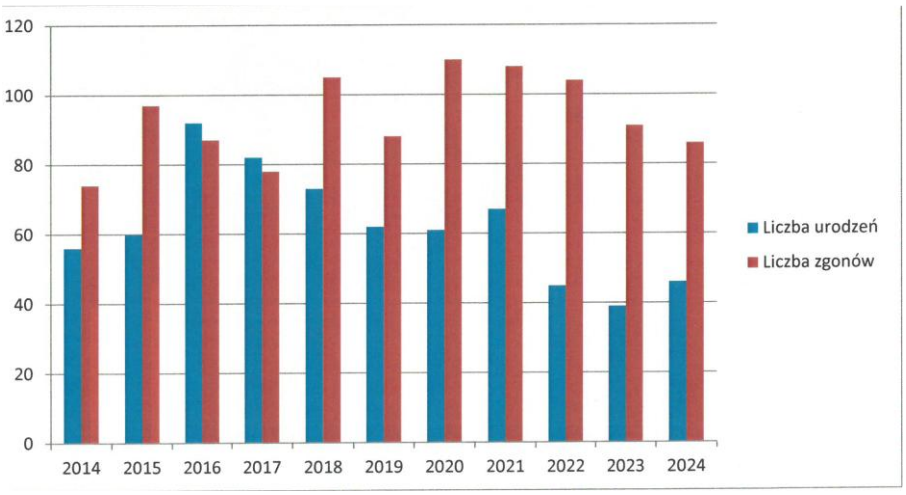

Źródło: Raport o stanie Gminy Popielów za rok 2024

Tabela 3. Dane charakteryzujące procesy demograficzne w Gminie Popielów w latach 2014-2024.

Dane demograficzne		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	**2024**
Urodzenia		56	60	92	82	73	62	61	67	45	39	46
Małżeństwa		59	57	65	71	57	51	32	56	43	41	41
Zgony mieszkańców gminy		74	97	87	78	105	88	110	108	104	91	86
Zameldowania (stali, czasowi, cudzoziemcy)	stałe	70	52	74	80	73	45	62	88	82	118	100
	czasowe + cudzoziemcy	197	201	196	171	197	175	161	164	170	102	160
	Razem	267	253	270	251	270	220	223	252	252	220	260
Wymeldowania z pobytu stałego		83	114	87	94	118	101	87	107	75	73	76
Jubileusz 50-lecia pożycia małżeńskiego		19	12	10	18	14	17	16	22	9	17	-

Źródło: Raport o stanie Gminy Popielów za rok 2024

Z powyżej wskazanych danych wynika, że zjawisko depopulacji charakterystyczne dla całego województwa opolskiego, występuje również w Gminie Popielów. Od 2009r. zmniejsza się liczba mieszkańców. To niekorzystne zjawisko demograficzne, które powoduje przekształcenia w strukturze wieku, wyrażające się dynamicznie rosnącym udziałem osób starszych oraz malejącym udziałem osób w wieku produkcyjnym. Taki stan wymaga wprowadzenia szeregu zmian, głównie w polityce prorodzinnej oraz w aktywizowaniu osób starszych.

2.3. Oświata, Ochrona zdrowia, Kultura, Organizacje pozarządowe

W Gminie Popielów w 2024 r. funkcjonowało 6 jednostek oświatowych, dla których gmina jest organem prowadzącym:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Popielowie - liczba uczniów w 2024 r. wynosiła 276 przy 15 oddziałach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ks. Dzierżona w Karłowicach - liczba uczniów w 2024 r. wyniosła 126 przy 8 oddziałach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Starych Siołkowicach - liczba uczniów 168 przy 9 oddziałach,
- Publiczne Przedszkole w Starych Siołkowicach - liczba dzieci 75 przy 3 oddziałach
- Publiczne Przedszkole w Popielowie - liczba dzieci 119 przy 5 oddziałach,
- Publiczne Przedszkole w Karłowicach - liczba dzieci 57 przy 3 oddziałach.

Na terenie Gminy Popielów funkcjonują dwa Ośrodki Zdrowia (podmioty lecznicze):

- Przychodnia Rodzinna „Dom Zdrowia" – liczba pacjentów w 2024 r. – 2692 osoby,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ARS-MED" sp. J. (Karłowice) – liczba pacjentów w 2024 r. – 1294 osoby.

Ponadto na terenie gminy w 2024 r. można było skorzystać z usług:

- Centrum Opieki Paliatywnej Caritas Diecezji Opolskiej (Stare Siołkowice),
- Warsztatów Terapii Zajęciowej (Stare Siołkowice).

Działalność kulturalną na terenie Gminy Popielów prowadzi Samorządowe Centrum Kultury, Turystyki i Rekreacji, w skład którego wchodzą: świetlice wiejskie w Kaniowie, Kurzniach, Lubieni, Rybnej, Stobrawie i Starych Kolniach, Kuźnicy Katowskiej i Nowych Siołkowicach. W ramach swojej działalności Centrum prowadzi następujące zespoły i sekcje: Zespół Taneczny Euforia, Zespół taneczny Show Dance - Impuls, Studio piosenki Ekspresja, Zespół Wokalny Wiolinki, Orkiestra Dęta SELECT BAND, Zespół Folklorystyczny Siołkowiczanki, Zespół Wokalny LIRA oraz Teraz MY, sekcja Turystyczna WANDRUSIE. Prowadzone są różnorodne zajęcia: zumba dla dzieci i dorosłych, joga dla dorosłych i młodzieży, zajęcia w pracowni rękodzieła „Zaplątani", zajęcia plastyczne „wesołe nożyczki", nauka gry na instrumentach, zajęcia artystyczne dla dzieci, zajęcia dla Seniorów „Senior Caffe", młodzieżowy klub wolontariatu, zajęcia z robotyki dla dzieci, zajęcia sensoryczne dla małych dzieci i ich rodziców, zajęcia wokalne dla dzieci i młodzieży.

W 2024 r. na terenie Gminy Popielów działały 4 placówki biblioteczne: Gminna Biblioteka Publiczna w Popielowie oraz filie biblioteczne w: Karłowicach, Starych Siołkowicach i Stobrawie. Gminna Biblioteka Publiczna prowadzi zróżnicowaną działalność kulturalno-edukacyjną. Organizuje różnego typu wydarzenia czytelniczo - kulturalne.

Oprócz działalności instytucji samorządowych na terenie Gminy Popielów funkcjonują organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. W 2024 r. na terenie Gminy Popielów działały następujące stowarzyszenia i organizacje:

- Stowarzyszenie Nasza Wieś Stare Siołkowice,
- Stowarzyszenie Odnowy Wsi „Nowe Siołkowice",
- Stowarzyszenie Przyjaciół Popielowa „Razem",

- Stowarzyszenie Miłośników Karłowic i Kuźnicy Katowskiej im. Ks. Dr Jana Dzierżona,
- Ochotnicze Straże Pożarne w Popielowie, Starych Siołkowicach, Karłowicach, Stobrawie i Kaniowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Tradycja" w Kurzniach,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Stobrawianki" w Stobrawie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Stylove" z Rybnej,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Leśne Baki" w Kaniowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „LUBIEwianki" w Lubieni,
- Samodzielne Koło Gospodyń Wiejskich w Karłowicach,
- Związek Śląskich Kobiet wiejskich - Koło Popielów,
- Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim - DFK Popielów i Stare Siołkowice,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Polski Związek Wędkarski - Gminny Związek Wędkarski,
- Polski związek łowiecki - Koło „Odyniec" Karłowice, Koło „Łoś",
- Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Opolu - Koło Popielów,
- Gminne Zrzeszenie Ludowe Kluby Sportowe i kluby w nim stowarzyszone,
- Kluby i organizacje sportowe,
- Parafialne koła Caritas.

Organizacje podejmują różnorodne działania na rzecz społeczności lokalnej. Wśród rozwijanych form pracy na rzecz społeczności lokalnej wyróżniają się różnorodne warsztaty i wydarzenia integrujące mieszkańców, jednocześnie promujące tradycje regionalne.
W ramach otwartych konkursów ofert organizacje i grupy nieformalne pozyskiwały środki zewnętrzne, m.in. od Samorządu Województwa Opolskiego i w ramach FIO. Istotną rolę integracji oraz bezpieczeństwa mieszkańców odgrywają w ramach swoje działalności Ochotnicze Straże Pożarne. Podejmują one szereg działań związanych z nauką pierwszej pomocy oraz prewencję przeciwpożarową wśród dzieci i młodzieży oraz rozwijają działalność Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.

III. Społeczna diagnoza gminy

3.1. Pomoc społeczna

W Gminie Popielów główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie. Do analizy podjęto lata 2022-2024, po której można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin (osób w rodzinach) korzystających z pomocy tej instytucji.

Wykres 3. Liczba rodzin i liczba osób korzystających z pomocy społecznej GOPS Popielów w latach 2022-2024

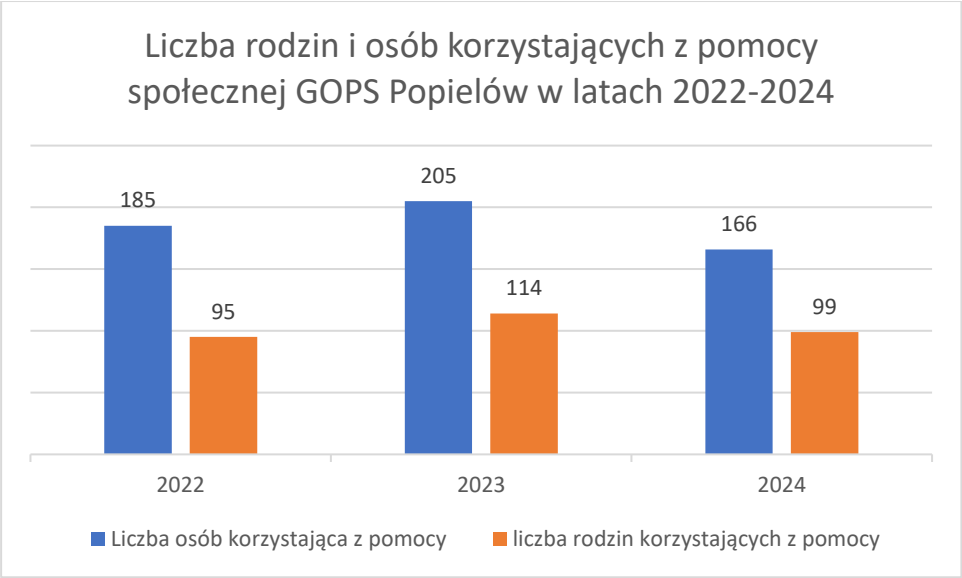

Źródło: Opracowanie własne

W 2023 roku odnotowano tendencję wzrostową zarówno liczby osób, jak i rodzin korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do roku 2022. Może to wskazywać na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej mieszkańców w tymże roku. Natomiast w roku 2024 nastąpiła tendencja spadkowa liczby osób i rodzin objętych pomocą. Liczba osób zmniejszyła się o ok. 19%, a liczba rodzin o ok. 13% w porównaniu z rokiem poprzednim. Może to sugerować poprawę sytuacji bytowej mieszkańców, ich większą aktywizację społeczną i awodową.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie prowadzi działalność organizatorską w zakresie pomocy materialnej i socjalnej dla mieszkańców Gminy Popielów. Realizuje zadania zlecone gminie oraz zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz wspierania rodziny.

W ramach systemu pomocy społecznej realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie, mieszkańcy mogą korzystać z dwóch podstawowych form wsparcia: świadczeń pieniężnych oraz świadczeń niepieniężnych. Obie formy pełnią istotną rolę w przeciwdziałaniu ubóstwu i marginalizacji społecznej, jednak różnią się charakterem oraz sposobem udzielania.

- **Świadczenia pieniężne** to m.in. zasiłki celowe, okresowe, stałe, które mają bezpośrednio poprawić sytuację materialną osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej.
- **Świadczenia niepieniężne** obejmują natomiast pomoc rzeczową, poradnictwo specjalistyczne, pracę socjalną, usługi opiekuńcze czy kierowanie do domów pomocy społecznej – czyli wsparcie niepolegające na przekazaniu środków finansowych, ale odpowiadające na potrzeby opiekuńcze i bytowe.

Wykres 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w GOPS Popielów w latach 2022-2024

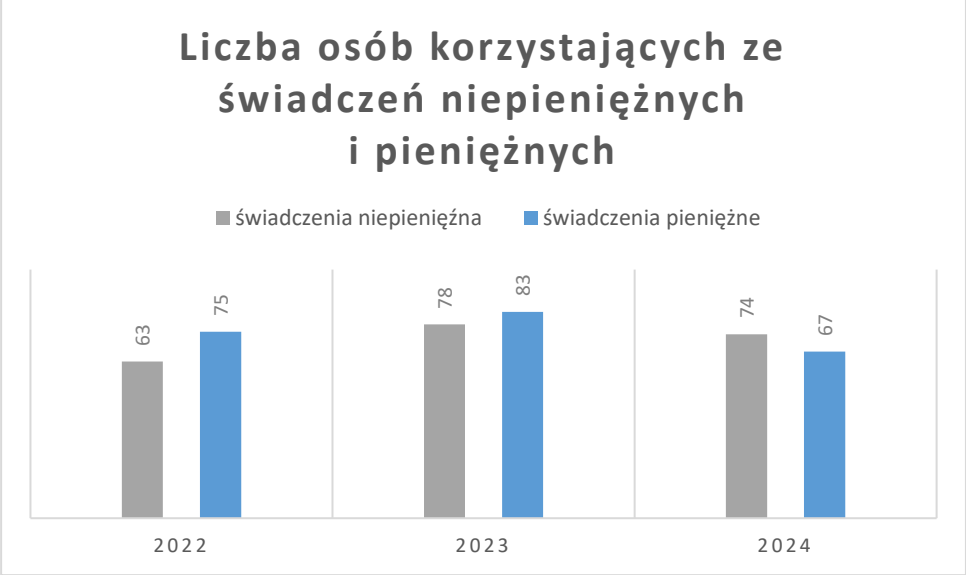

Źródło: Opracowanie własne

- W 2022 roku więcej osób korzystało ze świadczeń pieniężnych niż niepieniężnych.
- W 2023 roku nastąpił wyraźny wzrost w obu kategoriach – liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych wzrosła o 15 (czyli o ok. 24%), a ze świadczeń pieniężnych o 8 (ok. 10,7%) w porównaniu do roku poprzedniego.
- W 2024 roku zaobserwowano spadek liczby osób korzystających z pomocy – liczba korzystających ze świadczeń pieniężnych spadła znacznie (o 16 osób), natomiast korzystających ze świadczeń niepieniężnych spadła nieznacznie (o 4 osoby). Możliwą

przyczyną spadku w 2024 roku może być poprawa sytuacji życiowej mieszkańców, większa samodzielność ekonomiczna, jak również rozwój usług społecznych.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w GOPS Popielów w latach 2022-2024

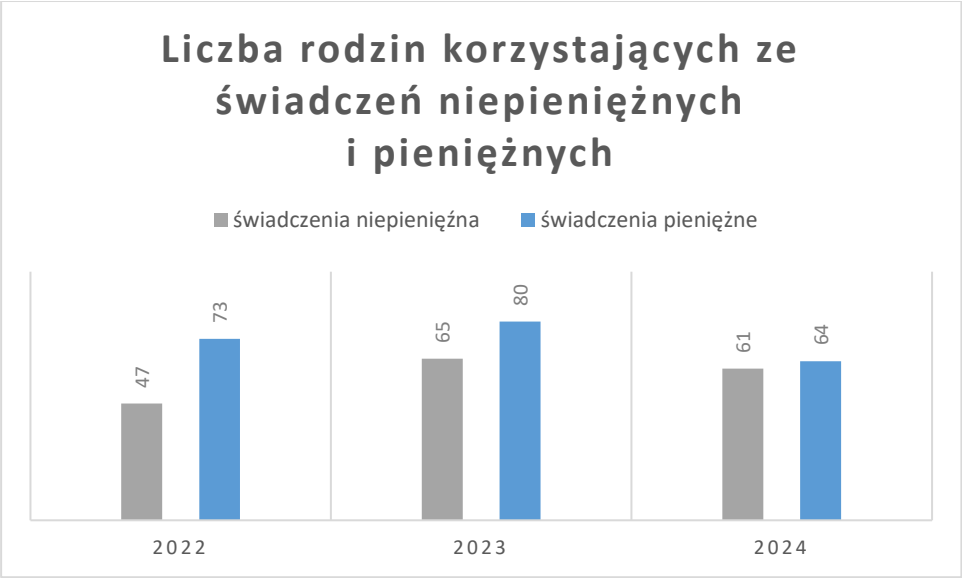

Źródło: Opracowanie własne

- W 2022 roku dominowały świadczenia pieniężne – aż 73 rodziny z nich korzystały, podczas gdy z niepieniężnych tylko 47.
- W 2023 roku nastąpił znaczny wzrost w obu kategoriach – świadczenia niepieniężne wzrosły o 18 rodzin, a pieniężne o 7.
- W 2024 roku zaobserwowano spadek – liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych zmalała wyraźnie (o 16 rodzin), podczas gdy świadczenia niepieniężne zmniejszyły się tylko o 4 rodziny. Podobnie jak w przypadku liczby osób, świadczenia pieniężne są bardziej wrażliwe na zmiany ekonomiczne i polityczne – ich liczba szybko rośnie w czasach kryzysu i maleje, gdy sytuacja się stabilizuje. Natomiast świadczenia niepieniężne są bardziej stałe i często mają charakter długofalowy, powiązany np. z opieką nad osobami starszymi lub niepełnosprawnymi.

System pomocy społecznej nie funkcjonuje w próżni – jego skuteczność w dużej mierze zależy od trafnej diagnozy problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy. Zrozumienie przyczyn, dla których osoby i rodziny zgłaszają się po wsparcie, jest kluczowe nie tylko dla samej instytucji, jaką jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ale także dla samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych oraz decydentów odpowiedzialnych za politykę społeczną.

Każda decyzja o przyznaniu pomocy poprzedzona jest analizą sytuacji życiowej, zdrowotnej, ekonomicznej czy rodzinnej osoby ubiegającej się o wsparcie. Powody te bywają różnorodne – od ubóstwa i bezrobocia, przez choroby, niepełnosprawność, aż po uzależnienia, sytuacje kryzysowe, przemoc domową czy bezdomność. Często kilka czynników występuje jednocześnie, co wymaga głębokiego zaangażowania służb w proces niesienia pomocy.

3.2. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej

Analiza przyczyn korzystania z pomocy społecznej w Gminie Popielów w latach 2022-2024, przedstawiona na wykresie, umożliwia identyfikację najczęstszych problemów społecznych w gminie oraz pozwala na ocenę zmian w skali czasu. Dane te mogą stanowić podstawę do planowania skuteczniejszych działań profilaktycznych, interwencyjnych oraz długofalowego wsparcia.

Wykres 6. Przyczyny objęcia pomocą społeczną w latach 2022-2024

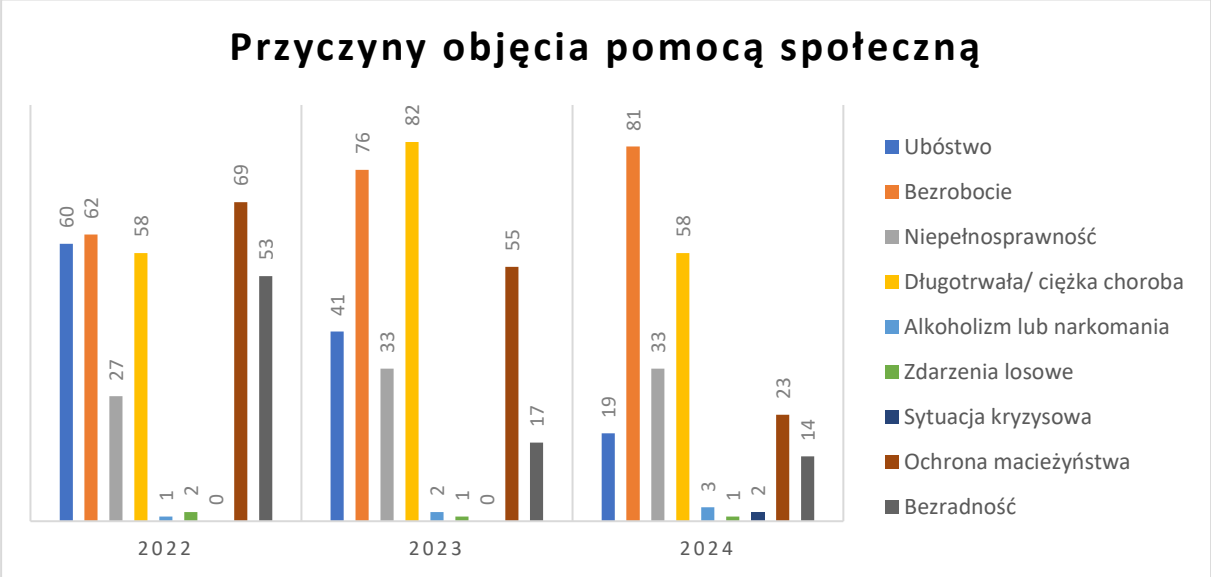

Źródło: Opracowanie własne

Wykres zawiera zestawienie liczby przypadków, w których osoby lub rodziny zostały objęte pomocą społeczną w danym roku z określonego powodu. Każdy słupek oznacza jedną kategorię przyczyny.

3.2.1. Kategorie przyczyn

1) Ubóstwo,
2) Bezrobocie,
3) Niepełnosprawność,
4) Długotrwała / ciężka choroba,
5) Alkoholizm lub narkomania,
6) Zdarzenia losowe,
7) Sytuacja kryzysowa,
8) Ochrona macierzyństwa,
9) Bezradność.

3.2.2. Rok 2022

- Najczęściej zgłaszanym powodem korzystania z pomocy społecznej było bezrobocie (62 przypadki) oraz ubóstwo (60 przypadków),
- Wysoka była również liczba osób objętych wsparciem z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (58),
- Niepełnosprawność dotyczyła 27 osób, a alkoholizm/narkomania – 1 osoby,
- Bezdomność i zdarzenia losowe w 2022 roku nie odnotowano,
- Ochrona macierzyństwa oraz sytuacje kryzysowe pojawiły się w znikomym zakresie – po 2 przypadki każda.

3.2.3. Rok 2023

- W 2023 roku nastąpił zauważalny wzrost liczby przypadków we wszystkich kategoriach, co może wskazywać na pogorszenie sytuacji społeczno-ekonomicznej w gminie,
- Najwięcej osób objęto pomocą z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – aż 82 przypadki, co stanowiło najwyższy wynik w całym trzyletnim zestawieniu,

- Na drugim miejscu znalazło się bezrobocie (76), a na trzecim ubóstwo (41) – tutaj jednak widoczny jest spadek względem 2022 r.,
- Niepełnosprawność była przyczyną wsparcia w 33 przypadkach,
- Zauważono pojedyncze przypadki pomocy z tytułu alkoholizmu/narkomanii (2) oraz bezradności (1),
- Ochrona macierzyństwa nie była przyczyną objęcia pomocą w tym roku (0 przypadków),
- Wzrosła nieco liczba interwencji w związku z sytuacją kryzysową (3 przypadki).

3.2.4. Rok 2024

- Bezrobocie (81 przypadków) ponownie znalazło się na pierwszym miejscu, co sugeruje, że brak zatrudnienia pozostaje jednym z głównych wyzwań społecznych w Gminie Popielów,
- Kolejną ważną przyczyną była długotrwała choroba (58 przypadków), jednak jej liczba znacząco spadła w porównaniu do 2023 roku,
- Zmniejszyła się również liczba osób objętych pomocą z powodu ubóstwa (19 przypadków) – spadek aż o ponad połowę względem roku 2023,
- Niepełnosprawność pozostała na stabilnym poziomie (33 przypadki),
- Minimalnie wzrosła liczba interwencji z powodu alkoholizmu/narkomanii (3 osoby) oraz zdarzeń losowych (1 przypadek),
- Pojawiły się 2 przypadki pomocy udzielonej w związku z ochroną macierzyństwa oraz 1 związany z bezradnością,
- Widoczny spadek zanotowano w kategorii ochrona macierzyństwa (z 0 do 2) i sytuacja kryzysowa (1 przypadek).

Najczęściej zgłaszaną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, jego liczba przypadków utrzymuje się na wysokim poziomie, co może wskazywać na strukturalne problemy rynku pracy w regionie. Równie istotny problem społeczny, wpływający zarówno na sytuację finansową, jak i życiową rodzin dotkniętych schorzeniami to długotrwała i ciężka

choroba. Widoczny spadek liczby przypadków ubóstwa w 2024 roku może sugerować poprawę sytuacji ekonomicznej, ale może też wynikać ze skuteczniejszej profilaktyki. Natomiast niepełnosprawność jako powód objęcia pomocą utrzymuje się na względnie stałym poziomie, co świadczy o trwałym zapotrzebowaniu na wsparcie tej grupy społecznej. Znikoma liczba przypadków związanych z bezradnością, zdarzeniami losowymi czy uzależnieniami może wskazywać na niską skalę tych zjawisk w gminie lub trudność w ich identyfikacji i zgłaszaniu. Ochrona macierzyństwa i sytuacje kryzysowe nie stanowią dominującej przyczyny wsparcia, jednak wymagają czujności, ponieważ są często związane z przemocą domową, samotnym rodzicielstwem lub nagłymi załamaniami życiowymi. W Gminie Popielów w analizowanych latach nie zaistniała przyczyna objęcia pomocą społeczną tj. sieroctwo, bezdomność, opuszczenie zakładu karnego i klęska żywiołowa. Wieloaspektowa analiza przyczyn korzystania z pomocy społecznej dostarcza cennych informacji dla instytucji zajmujących się wsparciem społecznym. Dane te umożliwiają nie tylko ocenę dotychczasowych działań GOPS, ale także pomagają wyznaczyć priorytety na kolejne lata. Istotne będzie dalsze monitorowanie trendów, zwłaszcza w obszarach bezrobocia i zdrowia, oraz rozwijanie programów profilaktycznych i aktywizujących – aby nie tylko reagować na problemy, ale im skutecznie przeciwdziałać.

Każde środowisko społeczne charakteryzuje się własną, unikalną specyfiką i problematyką. Kluczowe znaczenie dla skutecznego podejmowania działań profilaktycznych ma ich dokładne poznanie i zrozumienie. Środowisko wiejskie, mimo iż podlega nieustannym przemianom społeczno - kulturowym, wciąż wykazuje cechy odróżniające je od środowiska miejskiego.

Współczesna wieś coraz częściej przejmuje tzw. miejski styl życia, co znajduje odzwierciedlenie m.in. w:

- nasilającym się zaniku tradycyjnych więzi rodzinnych, sąsiedzkich i towarzyskich,
- osłabieniu społecznej kontroli nad jednostką,
- napływie ludności o zróżnicowanych postawach i systemach wartości,
- odpływie kapitału ludzkiego – zwłaszcza ludzi młodych i wykształconych,
- trudniejszym dostępem do wysokiej jakości usług medycznych,
- wysokich oczekiwaniach względem wiejskich placówek edukacyjnych,

- dużym stopniu zawodowej aktywności mieszkańców poza miejscem zamieszkania, co wpływa na rozluźnienie więzi lokalnych.

Wielu mieszkańców wsi, z powodu wstydu lub strachu przed społecznym napiętnowaniem, niechętnie ujawnia problemy dotykające ich samych lub ich rodziny. Dlatego też trudności rodzin wiejskich bywają często ukrywane, a ich realny obraz pozostaje niewidoczny dla otoczenia. W wielu przypadkach to właśnie dzieci i młodzież poprzez swoje zachowania i postawy sygnalizują problemy rodzinne, co czyni je istotnym źródłem informacji diagnostycznej o stanie środowiska rodzinnego. W tym kontekście niezbędne jest rozwijanie i tworzenie lokalnych instytucji, które świadczą pomoc i wsparcie młodzieży. Konieczne jest funkcjonowanie ośrodków umożliwiających rozwijanie zainteresowań, prowadzenie działań o charakterze rekreacyjnym, jak również uruchamianie wyspecjalizowanych służb zajmujących się rozwiązywaniem problemów dzieci i młodzieży zagrożonych wykolejeniem społecznym.

3.3. Wsparcie rodzin

W Gminie Popielów podejmowane są liczne działania na rzecz wspierania rodzin, co ma kluczowe znaczenie w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu. Jednym z podstawowych narzędzi służących temu celowi jest praca asystenta rodziny, wprowadzona ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wsparcie asystenta jest kierowane do rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w tym:

- rodzin, których dzieci aktualnie przebywają w pieczy zastępczej, ale istnieje realna szansa ich powrotu do środowiska rodzinnego,
- rodzin zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej,
- rodzin przeżywających okresowe trudności wychowawcze lub życiowe.

Asystent rodziny pełni funkcję wspierającą, ale i aktywizującą – pomaga rodzinom w odzyskaniu zdolności do samodzielnego rozwiązywania problemów, wspiera w procesie wychowywania dzieci oraz współpracuje z instytucjami działającymi na rzecz dobra dziecka. Jest to narzędzie, które w sposób systemowy przeciwdziała marginalizacji rodzin oraz wzmacnia ich funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Wykres 7. Liczba rodzin oraz dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024

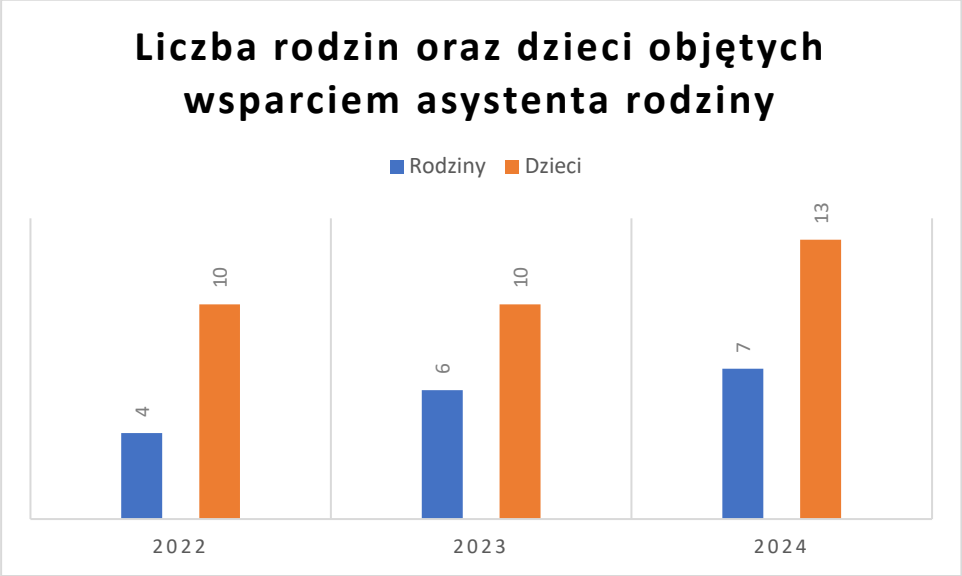

Źródło: Sprawozdania za lata 2022,2023,2024 z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popielowie

Tabela 4. Liczba dzieci umieszczonych i koszt utrzymania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024

Rok	Liczba dzieci	Koszt utrzymania (zł)
2022	2	41 287
2023	1	48 101
2024	1	53 024

Źródło: Sprawozdania za lata 2022,2023,2024 z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popielowie

W kontekście analizy polityki społecznej na poziomie lokalnym, istotnym aspektem jest ocena działań podejmowanych wobec dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. W 2022 roku w placówkach opiekuńczo - wychowawczych przebywało dwoje dzieci, a koszt ich utrzymania wyniósł 41 287 zł. W kolejnych latach liczba dzieci spadła do jednej osoby — zarówno w 2023, jak i 2024 roku. Mimo spadku liczby dzieci, koszty ich utrzymania wzrosły znacząco: w 2023 roku wyniosły już 48 101 zł, a w 2024 roku osiągnęły poziom 53 024 zł. Tendencja ta wyraźnie pokazuje, że jednostkowy koszt opieki nad dzieckiem w placówce rośnie, co może być efektem inflacji, zwiększających się kosztów utrzymania instytucji, wymogów jakościowych lub zmiany charakteru wsparcia (np. bardziej specjalistyczna opieka, indywidualne potrzeby dziecka).

Tabela 5. Liczba dzieci umieszczonych i koszt utrzymania w rodzinach zastępczych w latach 2022-2024

Rok	Liczba dzieci	Koszt utrzymania (zł)
2022	6	25 571
2023	5	40 002
2024	6	46 213

Źródło: Sprawozdania za lata 2022,2023,2024 z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popielowie

W systemie pieczy zastępczej istotną rolę odgrywają rodziny zastępcze, które stanowią alternatywę dla instytucjonalnych form opieki nad dziećmi pozbawionymi wsparcia rodziców biologicznych. W 2022 roku w rodzinach zastępczych z terenu Gminy Popielów przebywało sześcioro dzieci, a koszt ich utrzymania wyniósł 25 571 zł. W 2023 roku liczba dzieci spadła do pięciorga, natomiast koszty znacznie wzrosły – do poziomu 40 002 zł. W kolejnym roku, czyli w 2024, liczba dzieci ponownie wzrosła do sześciu, a koszt ich utrzymania osiągnął 46 213 zł. Dane te wskazują, że choć liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych pozostaje stosunkowo stabilna, zauważalny jest istotny wzrost kosztów utrzymania. Może to być wynikiem inflacji, rosnących kosztów życia oraz zwiększonych nakładów na zapewnienie dzieciom odpowiedniego standardu opieki i wsparcia. W porównaniu z kosztami instytucjonalnej pieczy opiekuńczo - wychowawczej (przedstawionymi w poprzedniej tabeli), opieka w rodzinach zastępczych wydaje się wciąż korzystniejsza ekonomicznie, a przy tym lepiej dostosowana do potrzeb emocjonalnych i rozwojowych dzieci.

Tabela 6. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2022-2024

Rok	Liczba osób ogółem	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Liczba dzieci
2022	14	5	2	7
2023	28	11	5	12
2024	56	26	6	24

Źródło: Opracowanie własne

Współczesne wyzwania społeczne, takie jak problemy rodzinne, przemoc domowa, kryzysy emocjonalne czy trudności wychowawcze sprawiają, że rośnie znaczenie poradnictwa specjalistycznego jako formy wsparcia dla mieszkańców. W 2022 roku z poradnictwa specjalistycznego skorzystało łącznie 14 osób, w tym 5 kobiet, 2 mężczyzn i 7 dzieci.

W 2023 roku liczba ta wzrosła dwukrotnie do 28 osób — wśród nich znalazło się 11 kobiet, 5 mężczyzn oraz 12 dzieci. Najbardziej wyraźny wzrost zanotowano jednak w 2024 roku, kiedy liczba wszystkich korzystających sięgnęła 56 osób. Największy udział miały kobiety (26 osób) i dzieci (24 osoby), natomiast liczba mężczyzn wzrosła nieznacznie — do 6. Dane te jednoznacznie wskazują na rosnące zapotrzebowanie na pomoc specjalistyczną, co może być związane z nasileniem problemów społecznych, większą świadomością mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia. Wyraźna dominacja kobiet i dzieci wśród osób korzystających z poradnictwa sugeruje, że to właśnie te grupy najczęściej doświadczają trudności wymagających pomocy psychologicznej, prawnej czy pedagogicznej.

Wzrost liczby dzieci objętych poradnictwem może być zarówno sygnałem większej dbałości o dobro najmłodszych, jak i skutkiem pogłębiających się problemów w środowisku rodzinnym. Należy również zauważyć, że liczba mężczyzn korzystających z tego typu wsparcia wciąż pozostaje niewielka, co może wynikać z barier kulturowych, niskiej gotowości do korzystania z pomocy. Rosnąca liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym wskazuje na konieczność dalszego rozwijania tego typu usług, w tym inwestowania w dostępność, specjalizację kadry oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych. Pozwoli to skutecznie odpowiadać na zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności.

3.4. Przemoc domowa

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Popielów, to członkowie z różnych instytucji, którzy łączą swoją wiedzę, doświadczenie oraz podejmują współpracę, która ma na celu zaoferowanie pomocy osobom pokrzywdzonym oraz zapobieganie zjawisku występowania przemocy domowej na terenie gminy.

Tabela 7 Działalność Zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Popielów

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba członków ZI	11	10	10
Liczba spotkań ZI	4	10	7
Liczba powołanych grup diagnostyczno - pomocowych	6	9	23
Liczba spotkań grup diagnostyczno - pomocowych	14	55	129
Liczba założonych Niebieskich Kart	6	10	19
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	4	6	12
Liczba osób stosujących przemoc domową	8	12	27
Liczba osób doznających przemocy domowej	21	51	56

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Popielów za lata 2022-2024

Należy zwrócić uwagę, że skuteczność udzielanego wsparcia w dużej mierze wynika z intensywnej współpracy GOPS z innymi podmiotami i instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy oraz powiatu.

Wśród najważniejszych partnerów wymienić należy:

- jednostki organizacyjne gminy (np. szkoły, przedszkola, świetlice),
- służbę zdrowia (przychodnie, pielęgniarki środowiskowe),
- Policję i służby porządkowe,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- kuratorów sądowych,
- organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

Taka sieć współpracy umożliwiała lepszą diagnozę sytuacji osób i rodzin potrzebujących pomocy, szybsze reagowanie w sytuacjach kryzysowych oraz bardziej trafne kierowanie wsparcia tam, gdzie było ono rzeczywiście niezbędne. Wspólne działania pozwalały także

na skuteczniejsze planowanie i wykorzystanie środków publicznych, a tym samym na zwiększenie efektywności całego systemu pomocy społecznej w gminie.

Tabela 8. Liczba osób doświadczających przemocy domowej i liczba osób stosujących przemoc domowąj w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Osoby doświadczające przemocy			
Kobiety	5	21	26
Mężczyźni	9	10	6
Dzieci	7	20	24
Osoby stosujące przemoc			
Kobiety	0	1	3
Mężczyźni	8	11	24

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Popielów za lata 2022-2024

W powyższej tabeli w kategorii **osób doświadczających przemocy** zauważalny jest znaczący wzrost liczby zgłoszonych przypadków, szczególnie wśród kobiet i dzieci. W 2022 roku liczba osób doświadczających przemocy wśród kobiet wyniosła zaledwie 5, natomiast w roku 2023 wzrosła do 21, a w 2024 osiągnęła najwyższy poziom – 26. To ponad pięciokrotny wzrost w ciągu dwóch lat, co może wskazywać zarówno na rzeczywiste zwiększenie liczby przypadków przemocy wobec kobiet, jak i na rosnącą świadomość społeczną i gotowość do ich zgłaszania. Liczba osób doświadczających przemocy wśród **mężczyzn** była najwyższa w 2023 roku (10 przypadków), jednak w 2024 roku spadła do 6, co stanowi jedyny przypadek spadku w badanym zestawieniu. Może to sugerować zmianę w dynamice zgłoszeń lub strukturze przemocy domowej w tej grupie. Szczególnie alarmujący jest wzrost przemocy wobec **dzieci**. W 2022 roku odnotowano 7 osób w tej grupie, podczas gdy w 2023 roku liczba ta niemal potroiła się do 20, a w 2024 roku osiągnęła 24. Taki wzrost może świadczyć o narastającym problemie przemocy wobec najmłodszych członków rodzin i potrzebie podjęcia zdecydowanych działań prewencyjnych, jak również może być związany ze zmianami w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy.

W części tabeli dotyczącej **osób stosujących przemoc** wyraźnie przeważają mężczyźni. W 2022 roku stanowili oni 100% stosujących przemoc (8 przypadków), a ich liczba wzrastała w kolejnych latach: 11 w 2023 roku i aż 24 w 2024 roku, co wskazuje na rosnącą eskalację przemocy domowej z ich strony.

Z kolei **kobiety jako osoby stosujące przemoc** pojawiają się w statystykach dopiero w 2023 roku, kiedy to odnotowano 1 przypadek, natomiast w 2024 roku liczba ta wzrosła do 3. Choć nadal stanowią one mniejszość wśród osób stosujących przemoc, ich obecność w danych może świadczyć o szerszym rejestrowaniu przypadków przemocy domowej w różnych konfiguracjach rodzinnych, w tym tych mniej stereotypowych. Podsumowując, dane zawarte w tabeli wskazują na wzrost zarówno liczby osób doświadczających przemocy, jak i osób stosujących przemoc domową w latach 2022 – 2024. Najbardziej niepokojący jest wzrost liczby przypadków przemocy wobec kobiet i dzieci oraz wyraźny udział mężczyzn jako dominujących osób stosujących przemoc domową. Taka tendencja może wskazywać na narastający problem przemocy domowej, który wymaga systemowych działań – zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia dla doświadczających przemocy domowej.

3.5. Zasiłki rodzinne i inne świadczenia

W 2024 roku 45 rodzin pobierało z tut. Ośrodka zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłków rodzinnych na kwotę 142 294 zł., ze świadczenia pielęgnacyjnego skorzystało 46 osób na kwotę 1 550 069 zł., z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystały 92 osoby na kwotę 211 739 zł., ze specjalnego zasiłku opiekuńczego skorzystały 2 osoby na kwotę 1 240 zł., z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka skorzystało 13 osób na kwotę 13 000 zł., z zasiłku dla opiekuna skorzystała 1 osoba na kwotę 620 zł., ze świadczenia rodzicielskiego skorzystało 14 osób na kwotę 71 810 zł., ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 27 osób na kwotę 120 913 zł.

Tabela 9. Liczba i rodzaj świadczeń opiekuńczych udzielanych mieszkańcom Gminy Popielów

Rodzaj świadczenia	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Świadczenie pielęgnacyjne	24	29	46
Zasiłek pielęgnacyjny	84	84	92
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	32	16	13

Źródło: Sprawozdania za lata 2022,2023,2024 z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popielowie

Dane zawarte w tabeli jednoznacznie wskazują na istotne zmiany demograficzne i społeczne zachodzące w Gminie Popielów w latach 2022 – 2024. Szczególnie wyraźnie rysuje się trend starzenia się społeczeństwa, który znajduje odzwierciedlenie w rosnącej liczbie świadczeń i zasiłków pielęgnacyjnych. Zarówno świadczenie pielęgnacyjne, jak i zasiłek pielęgnacyjny

są formami wsparcia dla osób niesamodzielnych lub ich opiekunów, co oznacza, że coraz więcej mieszkańców gminy wymaga opieki długoterminowej, najczęściej z powodu wieku, niepełnosprawności lub przewlekłych chorób. Wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych z 24 w 2022 roku do 46 w roku 2024 to niemal dwukrotny przyrost w ciągu zaledwie dwóch lat, co może świadczyć nie tylko o zwiększającym się udziale osób starszych w ogólnej strukturze demograficznej gminy, ale również o coraz większym zapotrzebowaniu na instytucjonalne formy wsparcia. Wzrost zasiłków pielęgnacyjnych z 84 do 92 potwierdza tę tendencję – mimo że dynamika wzrostu jest tu mniejsza, stabilność i późniejszy wzrost tego wskaźnika również wskazują na rosnące potrzeby opiekuńcze wśród mieszkańców. Z kolei spadek liczby jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, z 32 w 2022 roku do zaledwie 13 w 2024 roku, sugeruje malejącą liczbę urodzeń. To niepokojący sygnał, ponieważ potwierdza trwający niż demograficzny oraz pogłębiający się proces depopulacji. Taki trend może prowadzić w przyszłości do dalszego starzenia się populacji gminy. Jednocześnie zmniejszenie liczby narodzin może wpływać na funkcjonowanie takich instytucji jak szkoły czy przedszkola, a także na lokalny rynek pracy, w dłuższej perspektywie ograniczając jego potencjał rozwojowy.

Tabela 10. Kwoty wydatków w latach 2022-2024 w Gminie Popielów

Wysokość wydatków (w zł)			
Pomoc społeczna			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Domy pomocy społecznej	168 365	196 237	295 816
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	33 815	44 525	62 447
Zasiłki okresowe	79 484	72 749	79 851
Dodatki mieszkaniowe	2 792	1 358	1 553
Zasiłki stałe	152 809	176 233	236 708
Ośrodek Pomocy Społecznej	13 657 353	4 455 738	5 620 089
Zasiłki celowe na żywność i posiłki	200 582	204 191	158 909
Świadczenie rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego	1 416 157	1 536 511	2 111 685
Wspieranie rodziny			
Placówki opiekuńczo wychowawcze	41 287	48 101	53 024
Rodziny zastępcze	25 571	40 002	46 213
Edukacja			
Stypendia i zasiłki szkolne	45 000	33 582	20 580

Źródło: Sprawozdania za lata 2022,2023,2024 z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popielowie

Dane przedstawione w tabeli prezentują wydatki ponoszone przez Gminę Popielów na pomoc społeczną w latach 2022 – 2024, ukazując skalę finansowego zaangażowania samorządu w działania na rzecz lokalnej społeczności. Dane te mogą stanowić punkt wyjścia do dalszych analiz dotyczących zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz kierunków rozwoju polityki społecznej w gminie.

3.6. Pozostałe działania

Poza realizacją ustawowych obowiązków wynikających z ustawy o pomocy społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie podejmuje szereg działań o charakterze wspierającym i aktywizującym mieszkańców gminy. Działania te mają na celu wzmocnienie integracji społecznej, aktywizację zawodową, poprawę jakości życia seniorów, wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie podstawowego zabezpieczenia żywnościowego. Osoby bezrobotne mają szansę na zdobycie dochodu, co niweluje poczucie bezczynności i zaspokaja potrzebę aktywności zawodowej.

3.6.1. Prace społecznie użyteczne

W ramach prac społecznie użytecznych:

- **W 2022 r.** – uczestniczyło 12 osób, poniesione koszty: **10 098,80 zł**
- **W 2023 r.** – uczestniczyło 14 osób, poniesione koszty: **11 648,24 zł**
- **W 2024 r.** – uczestniczyło 16 osób, poniesione koszty: **12 741,48 zł**

Koszty te stanowią 40% udziału Gminy Popielów, natomiast 60% jest refundowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu.

3.6.2. Pomoc żywnościowa w ramach FEPŻ

W 2024 roku GOPS we współpracy z Bankiem Żywności w Opolu realizował program „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021 – 2027 – Podprogram 2023”. Program zapewniał pomoc żywnościową w formie paczek oraz udział w bezpłatnych warsztatach wspierających włączenie społeczne. Z programu skorzystało 161 osób – wydano 322 paczki po ok. 34 kg każda (łącznie 5 560,24 kg, tj. 5,5 tony żywności). Pomoc była udzielana od lipca do grudnia 2024 r.

Dodatkowo od 2018 roku GOPS realizuje program „Nie marnuj żywności” we współpracy z lokalnymi marketami (np. Biedronką), przekazując osobom schorowanym, starszym i samotnym żywność z krótkim terminem przydatności. W 2024 r. wydano ok. **4,5 tony** żywności w tej formie.

3.6.3. Placówka wsparcia dziennego

W ramach kontynuacji projektu „Bliżej rodziny i dziecka – III edycja”, GOPS prowadzi placówkę wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej w miejscowościach Stobrawa i Lubienia.

Placówka oferuje:

- pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych i osobistych,
- zajęcia socjoterapeutyczne, animacyjne, edukacyjne i sportowe,
- współpracę z rodzinami dzieci, placówkami oświatowymi i GOPS.

W zajęciach regularnie uczestniczy 20 dzieci, które m.in. uczestniczą w warsztatach plastycznych, kulinarnych, wykonują ozdoby świąteczne, ziołowe bukiety, uczą się przez zabawę i integrują się społecznie.

3.6.4. Kluby Senior+

W 2024 roku GOPS realizował działania w ramach programu „Senior+” (Moduł II), zapewniając funkcjonowanie 4 Klubów Seniora w: Popielowie, Lubienii, Starych Siołkowicach i Starych Kolniach.

- Całkowity koszt zadania: **341 097,85 zł**
- Dotacja z budżetu państwa: **122 040,00 zł**
- Liczba uczestników: **68 seniorów**
- Dochód z odpłatności: **5 400 zł**

Działania klubów obejmowały m.in.:

- zajęcia kulinarne, rękodzielnicze, plastyczne i sportowe,

- wycieczki (np. Termy Uniejów, Wałbrzych, Świdnica),
- współpracę z biblioteką, przedszkolami, Policją i OSP,
- coaching senioralny, spotkania z zielarzem, dietetykiem, udział w turniejach i wydarzeniach kulturalnych oraz inne, których głównym celem była aktywizacja oraz utrzymanie seniorów w swoim środowisku zamieszkania.

3.6.5. Program „Korpus Wsparcia Seniorów" – Moduł II

W 2024 r. w ramach programu zakupiono 9 opasek bezpieczeństwa, które umożliwiały tzw. „opiekę na odległość" dla 10 seniorów.

- Liczba interwencji i zgłoszeń: **75**
- Wydatki: **9 009,00 zł**
- Udział środków własnych gminy: **23%**

Program zwiększył poczucie bezpieczeństwa, umożliwiając seniorom dłuższe, samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Dzięki szybkiemu reagowaniu możliwe było skuteczne wdrożenie działań pomocowych.

3.6.6. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością"

W 2024 r. GOPS zatrudnił 2 asystentów na umowę zlecenie, świadczących usługi dla 2 osób z niepełnosprawnościami. Całkowity koszt zadania: **47 518,74 zł** (sfinansowany w 100% z dotacji celowej przez Wojewodę Opolskiego). Program umożliwił uczestnikom prowadzenie bardziej niezależnego życia, uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym oraz uzyskanie pomocy dopasowanej do ich indywidualnych potrzeb.

3.6.7. Mieszkania wspomagane

GOPS prowadzi 2 mieszkania wspomagane w Popielowie przy ul. Dworcowej 39a, przeznaczone dla osób pełnoletnich, które nie wymagają całodobowej opieki, ale potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

- W 2024 r. z tej formy wsparcia korzystały **2 osoby.**
- Dochód z odpłatności za pobyt: **3 571,20 zł.**

3.6.8. Zaświadczenia do programu „Czyste Powietrze”

GOPS wydaje zaświadczenia o dochodach na potrzeby programu „Czyste Powietrze”.
W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. wydano **59 zaświadczeń**.

3.6.9. Zbiórki odzieży i sprzętu AGD

Ośrodek prowadzi zbiórkę odzieży używanej oraz sprzętu AGD, które są na bieżąco przekazywane osobom potrzebującym.

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT to metoda służąca do oceny sytuacji strategicznej organizacji lub projektu. Jej nazwa pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse) i Threats (zagrożenia). Celem tej analizy jest uporządkowanie kluczowych informacji dotyczących zarówno wewnętrznego potencjału organizacji, jak
i wpływu otoczenia zewnętrznego, by umożliwić świadome podejmowanie decyzji strategicznych. Mocne strony to te elementy, które stanowią atuty jednostki. Może to być np. dobra znajomość lokalnego środowiska i potrzeb mieszkańców. Z kolei słabe strony to wszystko, co utrudnia skuteczne działanie np. ograniczona liczba pracowników w stosunku do potrzeb.

Analiza uwzględnia też czynniki zewnętrzne. Szanse to korzystne okoliczności w otoczeniu, które można wykorzystać do rozwoju, takie jak wzrost świadomości społecznej
nt. problemów wykluczenia i potrzeby integracji. Natomiast zagrożenia to czynniki, które mogą negatywnie wpłynąć na organizację – jak starzejące się społeczeństwo i rosnące potrzeby opiekuńcze przy braku wystarczających zasobów. Największą wartością analizy SWOT jest to, że pozwala powiązać te cztery obszary i wyciągnąć z nich strategiczne wnioski. Można zastanowić się, jak wykorzystać mocne strony, by skorzystać z nadarzających się szans lub jak niwelować słabości, by ograniczyć wpływ zagrożeń.

Rysunek 2. Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT
Ubóstwo, bezrobocie
Niepełnosprawność, długotrwała/ ciężka choroba
Alkoholizm lub narkomania
Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa
Ochrona macierzyństwa
Bezradność

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11. Obszar problemowy Ubóstwo, bezrobocie

Ubóstwo, bezrobocie	
Mocne strony	**Słabe strony**
• Doświadczenie pracowników w pracy z osobami dotkniętymi tym obszarem. • Dobra znajomość środowiska lokalnego. • Współpraca z urzędem pracy i instytucjami rynku pracy. • Możliwość kierowania do programów aktywizacyjnych – realizacja prac społecznie-użytecznych- doświadczenie w tym obszarze. • Skuteczność w pozyskiwaniu świadczeń socjalnych. • Prowadzenie programów osłonowych i żywieniowych. • Systematyczne rozpoznawanie potrzeb rodzin.	• Brak długofalowych rozwiązań przeciwdziałających ubóstwu. • Uzależnienie beneficjentów od pomocy społecznej. • Niewystarczające środki na aktywizację zawodową. • Niska skuteczność integracji osób długotrwale bezrobotnych. • Brak motywacji wśród części beneficjentów. • Mała liczba szkoleń zawodowych w regionie. • Zbyt duża biurokracja przy udzielaniu wsparcia.

• Działania środowiskowe (np. paczki żywnościowe). • Współpraca z organizacjami pozarządowymi. • Zaangażowanie pracowników socjalnych.	• Trudności z monitorowaniem efektów pomocy. • Oddalenie do miast.
Szanse	**Zagrożenia**
• Realizacja programów i projektów aktywizujących osoby bezrobotne. • Wzrost zapotrzebowania na lokalne usługi społeczne. • Rozszerzenie usług doradztwa zawodowego. • Szkolenia zawodowe i kursy dla osób wykluczonych. • Cyfryzacja ułatwiająca dostęp do ofert pracy.	• Pogarszająca się sytuacja gospodarcza. • Wzrost bezrobocia strukturalnego. • Wysoka inflacja i koszty życia. • Zmniejszenie dotacji rządowych w tych obszarach. • Dezinformacja na temat dostępnej pomocy. • Przemiany demograficzne (migracje, starzenie się społeczeństwa). • Kryzysy polityczne i niestabilność systemu wsparcia.

Źródło: Opracowanie własne

Ubóstwo oraz bezrobocie to jedno z najpoważniejszych i najczęściej występujących problemów społecznych w środowiskach objętych działaniami gminnych ośrodków pomocy społecznej. Ubóstwo ma charakter zarówno materialny, jak i społeczny – prowadzi do wykluczenia, ogranicza szanse edukacyjne dzieci i powoduje zależność od systemu wsparcia. Długotrwałe bezrobocie sprzyja pogłębianiu się marginalizacji i przekazywaniu biedy z pokolenia na pokolenie. Pomimo tego, że GOPS-y posiadają dobre rozpoznanie środowiska lokalnego i często współpracują z urzędami pracy czy organizacjami społecznymi, ich działania są często ograniczane przez brak wystarczających środków i ograniczone możliwości wpływania na rynek pracy. Zdarza się również, że beneficjenci nie są gotowi na aktywizację zawodową lub nie wykazują motywacji do zmian. Niestety, czynniki zewnętrzne, takie jak rosnące koszty życia, inflacja czy ograniczony dostęp do edukacji zawodowej, często niweczą te wysiłki i powodują, że pomoc społeczna skupia się na łagodzeniu skutków ubóstwa, a nie jego eliminacji.

Tabela 12. Obszar problemowy Niepełnosprawność, długotrwała/ciężka choroba

Niepełnosprawność, długotrwała/ ciężka choroba	
Mocne strony	**Słabe strony**
• Dofinansowania z PFRON. • Współpraca z PCPR. • Możliwość udzielania usług opiekuńczych. • Obecność programów wsparcia (np. Opieka wytchnieniowa, Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością). • Dobrze przeszkolona kadra opiekunów środowiskowych. • Zrozumienie potrzeb osób chorych i ich rodzin. • Świadczenia pielęgnacyjne i zasiłki. • Praca socjalna dopasowana do sytuacji. • Możliwość kierowania do instytucji pomocy. • Zaufanie społeczne wobec Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. • Dostęp do mieszkań wspomaganych	• Niedobór specjalistycznych usług w terenie. • Mała liczba miejsc w DPS i zakładach opiekuńczych. • Brak mobilnych zespołów medycznych. • Problemy z transportem dla osób z niepełnosprawnościami. • Niska dostępność rehabilitacji. • Ograniczona liczba asystentów osób z niepełnosprawnościami. • Brak odpowiedniego wsparcia psychologicznego. • Niska aktywność zawodowa osób chorych, niepełnosprawnych
Szanse	**Zagrożenia**
• Finansowanie opieki domowej z funduszy UE. • Wzrost społecznej empatii i otwartości. • Rozwój teleopieki i e-zdrowia. • Programy rządowe i samorządowe • Współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami. • Szkolenia dla opiekunów i rodzin.	• Rosnące koszty opieki zdrowotnej. • Wydłużający się czas oczekiwania na specjalistów. • Przeciążenie systemu opieki zdrowotnej. • Brak systemowych rozwiązań dla opieki długoterminowej. • Wzrost liczby osób starszych i chorych. • Ograniczony dostęp do rehabilitacji.

• Nowoczesne technologie wspomagające codzienne funkcjonowanie. • Kampanie edukacyjne. • Ułatwienia w dostępie do leków i leczenia. • Zwiększająca się świadomość społeczeństwa na temat niepełnosprawności.	• Trudności w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami. • Brak wsparcia dla opiekunów nieformalnych. • Izolacja społeczna osób niepełnosprawnych.

Źródło: Opracowanie własne

Osoby z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chore stanowią grupę o szczególnych potrzebach opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie często podejmuje działania mające na celu poprawę jakości życia takich osób, poprzez zapewnienie usług opiekuńczych, pomoc w uzyskaniu dofinansowań z PFRON, skierowania do instytucji pomocowych czy włączenie w programy wsparcia rodzin i asystentury. Mimo to, skala potrzeb często przewyższa możliwości organizacyjne i finansowe gmin. Brakuje wykwalifikowanego personelu, takich jak opiekunowie medyczni, rehabilitanci czy asystenci osób niepełnosprawnych, szczególnie na obszarach wiejskich. Wiele gmin nie dysponuje mieszkaniami wspomaganymi ani odpowiednią infrastrukturą. Wzrastająca liczba osób starszych i chorych będzie tylko pogłębiać tę sytuację. Wsparcie możliwe jest poprzez programy krajowe, rozwój opieki domowej, teleopieki czy asystentury.
Niestety, bariery systemowe, niedostępność leczenia i opieki specjalistycznej, a także izolacja społeczna powodują, że wielu chorych oraz osób niepełnosprawnych pozostaje na marginesie życia społecznego i publicznego.

Tabela 13. Obszar problemowy Alkoholizm lub narkomania

Alkoholizm lub narkomania	
Mocne strony	**Słabe strony**
• Możliwość kierowania osób uzależnionych na terapię.	• Brak lokalnych ośrodków leczenia uzależnień. • Ograniczony dostęp do terapii długoterminowej.

• Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). • Organizacja kampanii profilaktycznych. • Wiedza i doświadczenie pracowników w pracy z rodzinami z problemem uzależnień. • Działania środowiskowe (np. monitoring sytuacji dzieci). • Możliwość kierowania do udziału w programach przeciwdziałania przemocy. • Możliwość uzyskania świadczeń warunkowanych terapią. • Praca asystenta rodziny w środowisku uzależnionych. • Interwencje w przypadku zagrożenia zdrowia/dziecka. • Stała współpraca z placówkami leczenia uzależnień.	• Niska skuteczność interwencji w przypadkach uzależnień krzyżowych (alkohol + narkotyki). • Trudności w motywowaniu do leczenia. • Brak kompleksowego wsparcia rodzin uzależnionych. • Niedobór specjalistów (terapeutów, psychologów). • Ograniczenia prawne w nakładaniu obowiązku leczenia. • Wysoka powtarzalność problemu (nawracające uzależnienia). • Przemoc domowa związana z uzależnieniem – trudne interwencje. • Oddalenie od miast
Szanse	**Zagrożenia**
• Możliwość tworzenia gminnych programów profilaktycznych. • Ustawowe możliwości kierowania na leczenie przymusowe. • Rozwój nowoczesnych form terapii (online, grupowe, krótkoterminowe). • Możliwość tworzenia grup wsparcia np. AA. • Wzrost świadomości społecznej o skutkach uzależnień.	• Wzrost spożycia alkoholu i dostępności narkotyków, wzrost uzależnień mieszanych • Coraz młodszy wiek początków uzależnień. • Niewydolność systemu terapii publicznej. • Nasilenie przemocy w rodzinach z problemem uzależnień. • Brak wsparcia dla dzieci z rodzin uzależnionych.

• Programy wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. • Edukacja antynarkotykowa w szkołach. • Współpraca z policją i sądami. • Rozwój lokalnych punktów konsultacyjnych.	• Wysoka szansa na powroty do nałogu. • Społeczne przyzwolenie na picie alkoholu. • Niska kontrola nad nielegalnym obrotem substancjami. • Migracje zarobkowe rozbijające system wsparcia rodzinnego.

Źródło: Opracowanie własne

Uzależnienia stanowią poważne zagrożenie dla funkcjonowania jednostek, rodzin oraz całych społeczności. Alkoholizm i narkomania są często przyczyną rozpadu rodzin, przemocy domowej, bezrobocia, przestępczości i utraty zdrowia. GOPS ma możliwość kierowania osób uzależnionych na leczenie, współpracując z komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych i realizując działania profilaktyczne. Niemniej jednak skuteczność tych działań jest często ograniczona przez brak placówek specjalistycznych, niską motywację samych uzależnionych oraz niewystarczające wsparcie dla rodzin współuzależnionych. Problem pogłębia się zwłaszcza wśród młodzieży, która ma coraz łatwiejszy dostęp do substancji psychoaktywnych. Stygmatyzacja oraz społeczna obojętność sprawiają, że uzależnienia pozostają często problemem „niewidzialnym", aż do momentu kryzysu. Wzrost inwestycji w profilaktykę, tworzenie punktów konsultacyjnych i rozwój programów wsparcia dla dzieci mogą przeciwdziałać tym negatywnym zjawiskom. Jednak bez współpracy wielu sektorów – zdrowia, edukacji, policji i sądownictwa – GOPS działa na granicy swoich możliwości.

Tabela 14. Obszar problemowy Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa

Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa	
Mocne strony	**Słabe strony**
• Możliwość uruchamiania natychmiastowej pomocy finansowej. • Współpraca z policją, strażą pożarną, pogotowiem, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi • Szybka diagnoza sytuacji rodziny.	• Brak całodobowego zespołu interwencyjnego. • Ograniczone zasoby lokalowe (brak mieszkań interwencyjnych). • Niedobór psychologów i specjalistów kryzysowych.

• Dostęp do środków rezerwowych w budżecie. • Obecność programów osłonowych (np. pożar, powódź). • Znajomość środowiska lokalnego – łatwiejsza reakcja. • Możliwość wsparcia żywnościowego lub rzeczowego.	• Zbyt formalne procedury w sytuacjach nagłych. • Ograniczenia sprzętowe (brak samochodu, zaplecza). • Mała liczba miejsc w schroniskach lub noclegowniach. • Trudność w zabezpieczeniu dzieci z rodzin kryzysowych. • Brak zasobów kadrowych w dni wolne/święta.
Szanse	**Zagrożenia**
• Współpraca międzygminna w sytuacjach kryzysowych. • Rozwój systemów zarządzania kryzysowego. • Środki z UE na zarządzanie klęskami żywiołowymi. • Szkolenia z interwencji kryzysowej. • Tworzenie lokalnych systemów ostrzegania. • Możliwość tworzenia mieszkań treningowych lub interwencyjnych. • Programy ministerialne wsparcia po katastrofach. • Rozwój centrów interwencji kryzysowej. • Uproszczenie procedur udzielania pomocy w nagłych wypadkach.	• Zmiany klimatu i wzrost liczby katastrof naturalnych. • Nagłe zdarzenia losowe bez odpowiedniego zaplecza. • Wzrost przemocy domowej (np. podczas pandemii, izolacji). • Zmiany przepisów ograniczające elastyczność działań. • Ograniczenia budżetowe gmin. • Zbyt duża liczba interwencji w krótkim czasie. • Brak psychicznego przygotowania kadry do pracy w stresie. • Rosnące potrzeby wsparcia kryzysowego. • Wypalenie zawodowe pracowników. • Brak infrastruktury w sytuacjach masowego kryzysu.

Źródło: Opracowanie własne

GOPS często jest pierwszą instytucją, do której trafiają osoby dotknięte nagłymi tragediami życiowymi – pożarem, powodzią, wypadkiem czy nagłą śmiercią członka rodziny. Ośrodki muszą w krótkim czasie zorganizować pomoc finansową, wsparcie rzeczowe, interwencję kryzysową, a czasem także schronienie. Pracownicy dysponują procedurami interwencyjnymi, znają środowisko i współpracują z służbami ratunkowymi, co umożliwia szybkie reagowanie. Jednak brak stałych zespołów kryzysowych, ograniczenia finansowe i kadrowe, a także niedobór psychologów utrudniają prowadzenie kompleksowego wsparcia. Istnieje potencjał w rozwijaniu współpracy z organizacjami pozarządowymi i tworzeniu lokalnych planów zarządzania kryzysowego. Zmieniające się warunki klimatyczne oraz niestabilność społeczna (np. migracje, pandemia) mogą jednak zwiększać częstotliwość i skalę sytuacji kryzysowych, przekraczając możliwości reagowania małych gmin.

Tabela 15. Obszar problemowy Ochrona macierzyństwa

Ochrona macierzyństwa	
Mocne strony	**Słabe strony**
• Dostępność programów takich jak 800+, becikowe. • Możliwość wspierania samotnych matek. • Współpraca z położnymi i lekarzami. • Programy osłonowe dla rodzin wielodzietnych. • Działania opiekuńczo-wychowawcze. • Możliwość organizacji paczek świątecznych/dziecięcych. • Realizacja programów dożywiania dzieci. • Współpraca ze szkołami i przedszkolami. • Wspieranie rodzin zastępczych i adopcyjnych. • Możliwość kierowania do Domów Samotnej Matki lub schronisk.	• Brak żłobków lub ograniczona liczba miejsc. • Słaba dostępność opieki dziennej w małych gminach. • Brak elastycznych form zatrudnienia dla młodych matek. • Trudności w zapewnieniu wsparcia psychologicznego. • Brak programów dla ojców samotnie wychowujących dzieci. • Ograniczona opieka medyczna w regionie. • Brak edukacji rodzicielskiej i przedporodowej. • Niskie świadczenia dla osób nieubezpieczonych.

Szanse	Zagrożenia
• Możliwość tworzenia lokalnych żłobków z dofinansowaniem. • Programy integracji zawodowej matek powracających na rynek pracy. • Fundusze na wsparcie usług dla rodzin. • Rozwój systemów opieki instytucjonalnej i domowej. • Kampanie promujące rodzicielstwo i macierzyństwo. • Szkoły rodzenia i wsparcie poporodowe. • Rozwój poradni laktacyjnych i psychologicznych. • Działania edukacyjne wśród młodzieży nt. odpowiedzialnego rodzicielstwa. • Rozwój e-usług dla młodych rodziców. • Dofinansowania do opieki nad dzieckiem.	• Wzrost liczby porzuceń dzieci. • Zubożenie młodych rodzin. • Brak wsparcia partnerów – samotne wychowywanie. • Wysoka presja społeczna i stres. • Przemoc domowa wobec matek. • Trudności mieszkaniowe. • Niska aktywność zawodowa matek. • Brak wystarczającej opieki okołoporodowej. • Trudności w godzeniu pracy z macierzyństwem. • Brak polityki prorodzinnej na poziomie lokalnym.

Źródło: Opracowanie własne

Pomoc społeczna odgrywa ważną rolę we wspieraniu matek, zwłaszcza tych w trudnej sytuacji życiowej – samotnych, młodocianych lub pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych. Gminne Ośrodki dysponują narzędziami w postaci świadczeń rodzinnych, współpracują z kuratorami i instytucjami zdrowia, a także podejmują działania opiekuńcze i profilaktyczne. Niemniej jednak kobiety wychowujące dzieci w trudnych warunkach często zmagają się z barierami systemowymi – brakiem żłobków, niedostępnością opieki medycznej czy trudnością w powrocie na rynek pracy. Depresja poporodowa, przemoc w rodzinie, brak mieszkań oraz izolacja społeczna to problemy, które trudno rozwiązać wyłącznie świadczeniami finansowymi. Szanse pojawiają się wraz z rozwojem polityki prorodzinnej, tworzeniem lokalnych placówek opieki nad dziećmi, integracją usług zdrowotnych i społecznych oraz inwestycjami w edukację rodzicielską. Wciąż jednak zbyt mało uwagi

poświęca się wsparciu psychologicznemu oraz pomocy ojcom, którzy również mogą znaleźć się w trudnej sytuacji po urodzeniu dziecka.

Tabela 16. Obszar problemowy Bezradność

BEZRADNOŚĆ	
Mocne strony	**Słabe strony**
• Możliwość skierowania do asystenta rodziny. • Dobrze rozwinięta sieć wsparcia socjalnego (świadczenia, zasiłki, pomoc rzeczowa). • Znajomość środowisk zagrożonych wykluczeniem. • Realizacja programów aktywizacyjnych (np. prace społecznie użyteczne). • Współpraca z kuratorami sądowymi i placówkami oświatowymi. • Możliwość prowadzenia działań edukacyjnych (np. budżet domowy, higiena, opieka nad dziećmi). • Tworzenie indywidualnych planów wychodzenia z trudnej sytuacji.	• Niska motywacja do zmiany wśród osób bezradnych. • Trudności z utrzymaniem efektów pomocy – regres po zakończeniu wsparcia. • Brak stałego monitoringu sytuacji rodzin. • Ograniczona liczba asystentów rodziny lub pracowników socjalnych. • Brak narzędzi do długofalowej pracy socjalnej. • Przekonania niektórych klientów, że "pomoc się należy", bez działań własnych. • Wyuczona bezradność przekazywana międzypokoleniowo. • Ograniczona oferta lokalnych warsztatów umiejętności życiowych. • Trudności w zaangażowaniu osób bezradnych w życie społeczne. • Niewystarczająca liczba mieszkań chronionych lub treningowych.
Szanse	**Zagrożenia**
• Finansowanie działań z funduszy europejskich i innych programów integracyjnych.	• Przekazywanie wzorców bezradności dzieciom. • Narastanie problemów wychowawczych i zaniedbań opiekuńczych.

• Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. • Szkolenia i warsztaty z umiejętności życiowych i wychowawczych. • Działania profilaktyczne w szkołach i przedszkolach. • Zwiększenie roli społeczności lokalnej (sołectwa, rady osiedli). • Nowe technologie jako wsparcie (np. aplikacje edukacyjne, platformy wsparcia). • Integracja pomocy społecznej z pomocą zdrowotną i edukacyjną. • Nowe modele wsparcia oparte na mentoringu i wzmacnianiu sprawczości.	• Społeczna izolacja i marginalizacja rodzin wykluczonych. • Pogłębianie się zjawiska „dziedziczonego ubóstwa". • Niska skuteczność programów aktywizacji bez kompleksowego wsparcia. • Brak zrozumienia w środowisku lokalnym. • Kryzysy społeczne (np. pandemia, inflacja) pogłębiające bezradność. • Brak mieszkań dla osób wychodzących z bezdomności lub przemocy. • Wypalenie zawodowe pracowników socjalnych pracujących z osobami bezradnymi.

Źródło: Opracowanie własne

Bezradność jest zjawiskiem społecznym głęboko zakorzenionym, a często dziedziczonym – przejawia się brakiem umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, organizowania życia rodzinnego, wychowania dzieci czy zarządzania domowym budżetem. W wielu rodzinach bezradność prowadzi do zaniedbań wychowawczych, uzależnień, przemocy i wykluczenia społecznego. GOPS podejmuje działania wspierające takie rodziny – poprzez asystenturę, pracę socjalną, kierowanie do KIS czy organizowanie szkoleń i warsztatów. Mimo zaangażowania pracowników, problem ten jest trudny do rozwiązania z uwagi na niską motywację beneficjentów, opór wobec zmiany oraz ograniczone zasoby lokalowe (brak mieszkań treningowych, wsparcia psychologicznego). Rozwijanie kompetencji społecznych i życiowych, mentoring, a także współpraca ze szkołami i kuratorami są szansą na przerwanie cyklu wyuczonej bezradności. Jednak bez odpowiedniego wsparcia systemowego i zintegrowanych usług, problem ten pozostaje jednym z najtrudniejszych do wyeliminowania w praktyce pomocy społecznej.

V. Wizja i misja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który wyznacza długofalowe kierunki działań w obszarze wsparcia społecznego. Jej celem jest planowanie rozwoju w sposób spójny, skoordynowany i dostosowany do lokalnych realiów. Podstawą tworzenia strategii są nie tylko analizy danych społecznych, ale także głosy samych mieszkańców, przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz innych partnerów działających na terenie gminy. Zgłoszone wnioski, potrzeby, sugestie i prognozy przekazane do GOPS w Popielowie posłużyły do określenia głównych obszarów interwencji oraz działań, które będą podejmowane w najbliższych latach. W procesie planowania nie sposób pominąć szerszego kontekstu strategicznego, w tym nadrzędnych dokumentów rozwojowych obowiązujących w gminie i powiecie. Szczególne znaczenie ma tu **Strategia Rozwoju Gminy Popielów na lata 2021–2030**, która formułuje wizję rozwoju gminy jako przestrzeni bezpiecznej, zrównoważonej i przyjaznej mieszkańcom.

Zgodnie z zapisami tej strategii:

Gmina Popielów w 2030 roku stanowi spokojne i bezpieczne miejsce zamieszkałe przez wielokulturową, współpracującą ze sobą społeczność wykorzystującą lokalny potencjał na rzecz jakości życia i środowiska naturalnego. Gmina Popielów-Tutaj mieszka się dobrze.

Wizja ta uwzględnia zarówno dobrostan społeczny, jak i troskę o środowisko naturalne. Oznacza to, że rozwój gminy powinien odbywać się w sposób zrównoważony, z poszanowaniem dla potrzeb mieszkańców w każdym wieku oraz dla zasobów przyrodniczych, które są istotnym elementem tożsamości lokalnej.

W oparciu o powyższe założenia, a także kierunki działań zawarte w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, sformułowano wizję Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która stanowi rozwinięcie i uszczegółowienie celów wyrażonych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wizja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gmina Popielów dzięki rozwijaniu dostępnych, zintegrowanych usług społecznych, z których mogą korzystać osoby w każdym wieku, stanowi spokojne i przyjazne miejsce do życia.

Mieszkańcom gminy żyje się dobrze – są objęci wsparciem, czują się bezpiecznie i mają realny wpływ na kształtowanie wspólnoty lokalnej.

Wizja ta podkreśla, że wsparcie społeczne nie może być realizowane w oderwaniu od potrzeb mieszkańców. Kluczowe jest zapewnienie dostępności usług, ich jakości oraz elastyczności w reagowaniu na zmieniające się wyzwania – takie jak starzenie się społeczeństwa, potrzeby rodzin w kryzysie, integracja osób z niepełnosprawnościami czy wzrost kosztów życia.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Podejmowanie działań zintegrowanych w ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej, adekwatnych do rzeczywistych potrzeb mieszkańców Gminy Popielów, z uwzględnieniem zasady pomocniczości, partnerstwa oraz dbałości o godność i samodzielność osób korzystających ze wsparcia.

Misja ta stanowi zobowiązanie do pracy na rzecz wspólnoty lokalnej w sposób profesjonalny, odpowiedzialny i otwarty na współpracę z innymi podmiotami. GOPS w Popielowie chce być instytucją nie tylko reagującą na problemy, ale także zapobiegającą ich powstawaniu i wspierającą mieszkańców w procesie wychodzenia z trudnych sytuacji życiowych.

VI. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań

W obliczu zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych, starzejącego się społeczeństwa, wzrastających potrzeb osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem oraz rosnącego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i specjalistyczne, konieczne jest prowadzenie działań w sposób planowy i zintegrowany. Określenie celów strategicznych i operacyjnych stanowi fundament skutecznego zarządzania pomocą społeczną, pozwalając na racjonalne wykorzystanie zasobów, lepszą koordynację działań oraz zwiększenie ich efektywności. Kierunki działań prezentowane w niniejszym rozdziale są odpowiedzią na realne potrzeby mieszkańców Gminy Popielów oraz wpisują się w założenia polityki społecznej państwa i regionu. Dzięki jasno wyznaczonym celom i priorytetom możliwe jest budowanie systemu wsparcia opartego na zasadach partnerstwa, odpowiedzialności i dostępności – z myślą o wszystkich, którzy potrzebują pomocy w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz w dążeniu do samodzielności i integracji ze społecznością lokalną.

6.1. Cel Strategiczny I: Wzmacnianie samodzielności i deinstytucjonalizacja opieki dla osób zależnych

Cel ten jest bezpośrednią odpowiedzią na kryzys demograficzny i postępujące starzenie się społeczeństwa oraz kontynuuje poprzedni Cel Szczegółowy nr 4 (Gwarantowanie dostępu do usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i wspomagających osobom w wieku starszym), zawarty w dokumencie Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2016 - 2025. Koncentruje się na przeniesieniu wsparcia z kosztownej opieki całodobowej (DPS) do środowiska zamieszkania.

6.1.1. Cele Operacyjne:

1. **Cel Operacyjny I.1: Rozwój środowiskowych usług opiekuńczych i wytchnieniowych.**
    - Działania:
        - Utworzenie Dziennego Domu Opieki/Wsparcia Dziennego dla seniorów i dorosłych Osób z Niepełnosprawnościami (ON), jako alternatywy dla opieki instytucjonalnej.
        - Zwiększenie skali i stabilnego finansowania usług wytchnieniowych i asystenckich dla opiekunów nieformalnych i ON (np. AOON), w celu zapobiegania wypaleniu i przeciążeniu tzw. „sandwich generation".
        - Rozwój i stabilne finansowanie mieszkań wspomaganych oraz poszukiwanie lokalizacji na mieszkania treningowe.
2. **Cel Operacyjny I.2: Likwidacja barier mobilności i dostępu do usług zdrowotnych.**
    - Działania:
        - Wprowadzenie dedykowanego transportu specjalistycznego (*door-to-door*) dla ON i seniorów, eliminującego zdiagnozowane bariery mobilności.
        - Wspieranie modernizacji ośrodków zdrowia w gminie w celu poprawy dostępności do opieki specjalistycznej (poprawa dostępności usług

medycznych). Wdrożenie programu mobilnych zespołów specjalistów (terapeuta, fizjoterapeuta, psycholog i innych) do ON i seniorów.

6.2. Cel Strategiczny II: Budowanie Spójności Społecznej i Profilaktyka Kryzysów Psychospołecznych

Cel ten jest bezpośrednią odpowiedzią na narastające problemy zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, brak oferty aktywizacyjnej dla młodych osób oraz potrzebę wzmacniania funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodzin (Cel Szczegółowy nr 3 z poprzedniej strategii).

6.2.1. Cele Operacyjne:

1. **Cel Operacyjny II.1: Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychospołecznego.**
    - Działania:
        - Utworzenie Gminnego Centrum Wsparcia i Rozwoju w Popielowie (punktu pierwszego kontaktu) z psychologiem, terapeutą i poradnictwem specjalistycznym w szczególności: rodzinnym, psychologicznym, prawnym i pedagogicznym,
        - Zwiększenie liczby godzin dyżurów psychologa, terapeuty i prawnika na poziomie lokalnym w ramach działania Centrum Wsparcia i Rozwoju,
        - Realizacja programów profilaktyki zdrowia psychicznego i przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym wśród dzieci i młodzieży.
2. **Cel Operacyjny II.2: Wzmocnienie aktywizacji dzieci, młodzieży i integracji społecznej.**
    - Działania:
        - Rozbudowa oferty zajęć pozalekcyjnych, kulturalnych i sportowych w świetlicach wiejskich i placówkach wsparcia dziennego,

- Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez rozszerzenie usługi wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej,
- Utworzenie programów liderskich i wolontariackich dla młodzieży w celu zapewnienia sukcesji pokoleniowej i wsparcia lokalnych organizacji, utworzenie Koła Wolontariatu, które będzie grupą wsparcia dla wolontariuszy (NGO, OSP, KGW),
- Organizacja warsztatów wychowawczych i grup wsparcia dla rodziców, aby przełamać mentalne bariery w korzystaniu z diagnozy i przeciwdziałać bezradności opiekuńczo-wychowawczej,
- Działania na rzecz poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze jako instrumenty skierowane głównie do dzieci oraz rodzin w celu wzmocnienia więzi.

6.3. Cel Strategiczny III: Wzmacnianie efektywności systemu wsparcia oraz eliminacja przemocy

Ten cel jest kluczowy dla osiągnięcia Celu Strategicznego nr 1 (Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja) oraz nr 7 (Przeciwdziałanie przemocy) z poprzedniej strategii. Koncentruje się na rozwiązaniu problemów kadrowych, poprawie koordynacji i profesjonalizacji interwencji wobec przemocy, której skala rośnie.

6.3.1. Cele Operacyjne:

1. **Cel Operacyjny III.1: Wzmocnienie zasobów kadrowych i formalizacja partnerstwa.**
    - Działania:
        - Zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych i asystentów rodziny w GOPS, aby osiągnąć wymogi ustawowe (1 pracownik socjalny na 2000 mieszkańców).

- Intensyfikacja działań aktywizacyjnych (Prace Społecznie Użyteczne, szkolenia) dla osób długotrwale bezrobotnych (główna przyczyna korzystania z pomocy w 2024 r.).

2. **Cel Operacyjny III.2: Profesjonalizacja działań wobec przemocy i uzależnień.**

   - Działania:

     - Wdrożenie programów korekcyjno - edukacyjnych i reintegracyjnych dla sprawców przemocy domowej, których liczba rośnie.
     - Systematyczne szkolenia dla kadr GOPS, Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) i partnerów z zakresu pracy środowiskowej, deinstytucjonalizacji oraz przeciwdziałania przemocy.
     - Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (przełamywanie barier mentalnych w korzystaniu z pomocy) oraz rekrutacja lokalnych „ambasadorów usług".

Podsumowanie strategicznych i operacyjnych celów wraz z kluczowymi działaniami do wdrożenia, ukierunkowanymi na zdiagnozowane problemy oraz konieczność deinstytucjonalizacji

Tabela 17. Podsumowanie celów SRPS

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kluczowe działania	Problem / poprzednia strategia	Realizator działania
I. Wzmacnianie samodzielności i deinstytucjonalizacja opieki dla osób zależnych (seniorzy, on, opiekunowie)	Cel Operacyjny I.1: Rozwój środowiskowych usług opiekuńczych i wytchnieniowych	1. Utworzenie Dziennego Domu Opieki/Wsparcia Dziennego dla seniorów i dorosłych ON (alternatywa dla DPS/WTZ).	P1: Starzenie się, izolacja seniorów i brak kontynuacji wsparcia po WTZ.	UG GOPS
		2. Zwiększenie skali i stabilnego finansowania usług wytchnieniowych i asystenckich (AOON).	P1: Obciążenie „sandwich generation".	UG GOPS

		3. Rozwój i stabilne finansowanie mieszkań wspomaganych i poszukiwanie lokalizacji na mieszkania treningowe.	P1: Brak mieszkań wspierających samodzielność ON.	UG GOPS
	Cel Operacyjny I.2: Likwidacja barier mobilności i dostępu do usług zdrowotnych	1. Wprowadzenie dedykowanego transportu specjalistycznego (*door-to-door*) dla ON i seniorów.	P3: Niewystarczająca komunikacja publiczna.	UG GOPS
		2. Wdrożenie programu mobilnych zespołów specjalistów (terapeuta, fizjoterapeuta, psycholog) dla ON i seniorów.	P3: Niewystarczający dostęp do usług zdrowotnych.	UG GOPS
II. Budowanie spójności społecznej i profilaktyka kryzysów psychospołecznych (młodzież, rodzina)	Cel Operacyjny II.1: Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychospołecznego	1. Utworzenie Gminnego Centrum Wsparcia i Rozwoju	P2: Rosnące problemy zdrowia psychicznego młodzieży.	UG GOPS
		2. Zwiększenie liczby godzin dyżurów psychologa, terapeuty i prawnika na poziomie lokalnym.	P2: Ograniczony dostęp do specjalistów.	UG GOPS
	Cel Operacyjny II.2: Wzmocnienie aktywizacji młodzieży i integracji społecznej	1. Rozbudowa oferty zajęć pozalekcyjnych, kulturalnych i sportowych dla młodzieży.	P2: Brak infrastruktury dla młodzieży (76,2% wskazań).	UG GOPS
		2. Utworzenie kolejnej placówki	P2: Brak placówki	UG GOPS

		wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej.	wsparcia dziennego w miejscowości Popielów	
		3. Utworzenie programów liderskich i wolontariackich dla młodzieży (sukcesja pokoleniowa w NGO/OSP).	P6: Niska aktywność młodzieży/brak sukcesji pokoleniowej.	UG GOPS
		4. Organizacja warsztatów wychowawczych i grup wsparcia dla rodziców. (grupy samopomocowe)	Bezradność opiekuńczo-wychowawcza. Kontynuacja C. Szcz. 3.	UG GOPS
		5. Działania na rzecz poprawy kompetencji w zakresie spędzania czasu wolnego i rekreacji oraz uczestnictwa w kulturze jako instrumenty skierowane głównie do dzieci oraz rodzin w celu wzmocnienia więzi	P.2 Brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu	
III. Wzmacnianie efektywności systemu wsparcia oraz eliminacja przemocy (kadry, bezrobocie, interwencja)	Cel Operacyjny III.1: Wzmocnienie zasobów kadrowych i formalizacja partnerstwa	1. Zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych i asystentów rodziny (do ustawowego wymogu 1/2000 mieszkańców)	P6: Niewystarczające kadry socjalne.	UG GOPS
	Cel Operacyjny III.2: Profesjonalizacja działań wobec	1. Wdrożenie programów korekcyjno-edukacyjnych	P4: Wzrost liczby Niebieskich Kart i sprawców, brak działań	UG GOPS

	przemocy i uzależnień	dla sprawców przemocy domowej (zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy)	korekcyjnych. Kontynuacja C. Szcz. 7.	
		2. Intensyfikacja działań aktywizacyjnych (szkolenia, utworzenie punktu doradztwa zawodowego, Prace Społecznie Użyteczne) dla osób długotrwale bezrobotnych	P5: Bezrobocie (najczęstsza przyczyna pomocy w 2024 r.). Kontynuacja C. Szcz. 1.	UG GOPS
		3. Systematyczne szkolenia kadr GOPS i partnerów z zakresu pracy środowiskowej, deinstytucjonalizacji i przeciwdziałania przemocy	P6: Konieczność podniesienia kompetencji i profesjonalizacji interwencji	

Źródło: Opracowanie własne

VII. Ewaluacja i monitoring Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Popielów

Wdrażanie strategii obejmuje szereg działań i decyzji mających na celu realizację planów i zamierzeń strategicznych w danej jednostce samorządu terytorialnego. Aby realizacja strategii była skuteczna i efektywna, konieczne jest ciągłe i systematyczne śledzenie zjawisk i problemów będących jej przedmiotem.

7.1. Wdrażanie Strategii

W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS), wdrażanie koncentruje się na przekształceniu celów strategicznych i operacyjnych w konkretne działania.

Wdrożenie strategii wymaga integracji zasobów, kompetentnych realizatorów oraz odpowiednich metod zarządzania kapitałem ludzkim i poszczególnymi działaniami.
Aby uniknąć podejmowania działań doraźnych, niezbędne jest wprowadzenie elementów planistycznych, analitycznych i kontrolnych.

7.2. Monitoring Strategii

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania danych (zarówno ilościowych, jak i jakościowych) dotyczących prowadzonych działań i całej strategii, w aspekcie rzeczowym i finansowym. Jest to proces ciągły, trwający przez cały okres wdrażania strategii.

Główne cele monitoringu to:

- Zapewnienie zgodności realizacji strategii z zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.
- Bieżące wykrywanie potencjalnych nieprawidłowości i ich korygowanie.
- Gromadzenie danych niezbędnych do późniejszej ewaluacji strategii.

W kontekście strategii społecznych, gromadzone dane opisują zazwyczaj sferę społeczną. Raporty z monitoringu powinny zawierać zarówno informacje merytoryczne (wskaźniki), jak i finansowe (alokacja środków, wielkość wydatków, źródła finansowania).

7.2.1. Kluczowe elementy monitoringu i mierniki:

- Monitoring powinien być efektywny, zapewniając łatwy dostęp do rzetelnej informacji, ale nie powodując nadmiernego obciążenia administracyjnego.
- Należy z góry określić strukturę, formę i częstotliwość raportów.
- Dla właściwej oceny stopnia realizacji celów dobiera się mierniki (lub wskaźniki), które powinny odzwierciedlać ilościowy i jakościowy stopień ich realizacji.
- Wskaźniki powinny być formułowane zgodnie z regułą SMART (konkretne, mierzalne, dostępne, realistyczne, określone w czasie).
- Wyróżnia się trzy podstawowe rodzaje wskaźników: produktu (bezpośredni efekt działań, np. liczba przeprowadzonych szkoleń), rezultatu (informują o zmianach, które nastąpiły w wyniku realizacji, np. liczba osób, które podniosły kwalifikacje) oraz oddziaływania (mierzą długofalowe, trwałe konsekwencje realizacji, np. stopa bezrobocia).

7.3. Ewaluacja i aktualizacja Strategii

Monitoring jest nieodzownym warunkiem do poprawnego przeprowadzenia ewaluacji. Ewaluacja to oszacowanie wartości działania poprzez systematyczne zbieranie i analizowanie informacji w odniesieniu do przyjętych celów i kryteriów. Wyróżnia się ewaluację wstępną (ex-ante), okresową (mid-term) oraz końcową (ex-post).

Systematyczny monitoring i ewaluacja prowadzą do aktualizacji (rewizji) strategii, która powinna być dokumentem „żywym", reagującym na potrzeby lokalnej społeczności i zmiany w uwarunkowaniach zewnętrznych.

7.4. Podmiot odpowiedzialny i zasady ogólne

7.4.1. Podmiot odpowiedzialny:

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring i ewaluację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (GSRP S) jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popielowie (GOPS).

GOPS powinien współpracować z Urzędem Gminy, Zespołem Interdyscyplinarnym (ZI), Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz innymi partnerami (NGO, szkoły).

7.4.2. Zasady monitoringu i ewaluacji:

1. Ciągłość monitorowania: Monitoring polega na stałej obserwacji i kontroli procesów.
2. Baza danych: Wskaźniki muszą być oparte na danych gromadzonych przez GOPS (sprawozdania, ewidencja), a także na danych statystycznych GUS oraz raportach z Gminnych Programów (np. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy).
3. Cel ewaluacji: Ewaluacja służy ocenie osiągniętych rezultatów, aktualności Strategii oraz oszacowaniu możliwości i zagrożeń.
4. Raportowanie: w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej, dane są przekazywane Wójtowi Gminy Popielów do 30 kwietnia każdego roku za rok poprzedni. w przypadku Strategii zakłada się opracowanie co najmniej jednego Raportu z ewaluacji śródokresowej.
5. Dostosowanie: Plan zakłada, że w razie potrzeby Strategia może ulec zmianom lub uzupełnieniom na wniosek Wójta lub Kierownika GOPS, z uwzględnieniem wniosków organizacji społecznych.

7.5. Wskaźniki monitorowania – wskaźniki produktu i rezultatu

Wskaźniki powinny być spójne z kluczowymi obszarami strategicznymi (CS) GSRPS oraz działań deinstytucjonalizacyjnych (LPDI), odpowiadając na zdiagnozowane problemy, takie jak starzenie się społeczeństwa, brak usług specjalistycznych dla ON oraz problemy zdrowia psychicznego młodzieży.

7.5.1. Obszar I: Usługi środowiskowe dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (ON)

Tabela 18. Obszar I: Usługi środowiskowe dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (ON)

Wskaźnik	Jednostka odpowiedzialna	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2031 r.)	Cel i komentarz
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi (środki własne GOPS)	GOPS	31 osób	Zwiększenie o **30%**	Mierzy rozwój kluczowej usługi środowiskowej z uwagi na starzenie się populacji.
Liczba osób objętych usługami asystenta ON	GOPS	2 osoby	Zwiększenie do **10 osób**	Mierzy wzmocnienie wsparcia dla osób zależnych w miejscu zamieszkania.
Liczba mieszkań wspomaganych	GOPS	2 miejsca (2 osoby)	Zwiększenie do 3 **miejsc**	Mierzy rozwój brakującej infrastruktury mieszkalnictwa wspieranego.
Realizacja inwestycji w transport specjalistyczny (*door-to-door*)	Urząd Gminy/GOPS	0	**Wdrożenie usługi**	Odpowiedź na problem wykluczenia transportowego i barier mobilności.
Liczba funkcjonujących Klubów Seniora+	GOPS	4 kluby (68 uczestników)	Utrzymanie liczby / Utworzenie **1 Dziennego Domu Opieki** (DDO)	Mierzy rozwój dziennych form wsparcia, postulowanych przez mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

7.5.2. Obszar II: Zdrowie psychiczne, uzależnienia i przemoc domowa

Tabela 19. Obszar II: Zdrowie psychiczne, uzależnienia i przemoc domowa

Wskaźnik	**Jednostka odpowiedzialna**	**Wartość bazowa (2024 r.)**	**Wartość docelowa (2031 r.)**	**Cel i komentarz**
Liczba Niebieskich Kart-A	ZI / GOPS	19 (założonych NK w 2024 r.)	Stabilizacja / Spadek	Mierzy redukcję zjawiska przemocy domowej (wzrost liczby NK w 2024 r. wymaga uwagi).
Liczba zorganizowanych grup wsparcia/terapeutycznych (Obszar II i III)	GOPS / Partnerzy	0 (formalnych)	**4 grupy rocznie**	Mierzy dostępność wsparcia psychospołecznego, np. dla osób uzależnionych lub w kryzysie psychicznym.
Liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	ZI / GKRPA	0 (nie były prowadzone)	Wzrost	Mierzy zwiększenie oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową, co jest działaniem postulowanym.
Liczba wydatków na szkolenia kadr (przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy)	GOPS	2000 zł (2024 r.)	4500 zł (2028 r.)	Mierzy podnoszenie kompetencji służb w zakresie interwencji i profilaktyki.

Źródło: Opracowanie własne

7.5.3. Obszar III: Dziecko, rodzina i integracja społeczna

Tabela 20. Obszar III: Dziecko, rodzina i integracja społeczna

Wskaźnik	Jednostka odpowiedzialna	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2031 r.)	Cel i komentarz
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS	7 rodzin	**10 rodzin** (wzrost efektywności)	Mierzy wzmocnienie potencjału opiekuńczo-wychowawczego (C. Szcz. 3.1 GSRP S).
Liczba utworzonych miejsc aktywności dla młodzieży (np. świetlice/punkty)	SCKTiR / Szkoły	-	Utworzenie **2 nowych miejsc** stałej aktywności	Odpowiedź na problem **braku miejsc do spędzania wolnego czasu** (76,2% wskazań młodzieży).
Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	GOPS	(Wysoki poziom przypadków)	Spadek o 5**%**	Mierzy efektywność aktywizacji zawodowej i działań reintegracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

7.5.4. Obszar IV: Koordynacja i kadry

Tabela 21. Obszar IV: Koordynacja i kadry

Wskaźnik	Jednostka odpowiedzialna	Wartość bazowa (2024 r.)	Wartość docelowa (2031 r.)	Cel i komentarz
Liczba etatów pracowników socjalnych	GOPS	3 etaty	Wzrost do **4 etatów**	Mierzy dostosowanie zatrudnienia do wymogów ustawowych (1 pracownik na 2000 mieszkańców).
Liczba zorganizowanych szkoleń dla kadr GOPS i partnerów	GOPS	-	Wzrost liczby szkoleń	Mierzy inwestycje w kompetencje kadr w duchu deinstytucjonalizacji.

z zakresu DI i pracy środowiskowej				
Liczba działań w ramach formalizacji współpracy międzysektorowej	Urząd Gminy / GOPS	-	Opracowanie **gminnego modelu koordynacji**	Mierzy poprawę koordynacji działań społecznych i partnerstwa.

Źródło: Opracowanie własne

7.6. Ewaluacja

Ewaluacja powinna być procesem wielowymiarowym, łączącym analizę ilościową (wskaźniki) z jakościową (ocena satysfakcji i trafności interwencji).

- Ocena osiągniętych rezultatów (skuteczność): Weryfikacja, czy zakładane Wartości Docelowe (np. zwiększenie liczby asystentów, utworzenie nowych miejsc aktywności) zostały osiągnięte w założonym czasie.
- Wskaźniki oddziaływania (wpływ): Monitorowanie zmian wskaźników długofalowych, które miały ulec poprawie, np. spadek liczby Niebieskich Kart-A, zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w formie finansowej (przy jednoczesnym wzroście korzystających z usług środowiskowych).
- Weryfikacja trafności: Ocena, czy podjęte działania (np. rozwój teleopieki, transport *door-to-door*) nadal odpowiadają realnym potrzebom mieszkańców z uwagi na dynamiczne zmiany demograficzne (starzenie się i feminizacja populacji seniorów).

7.6.1. Ewaluacja Jakościowa (Postrzeganie Usług):

- Badania satysfakcji beneficjentów: Przeprowadzanie ankiet lub wywiadów fokusowych wśród osób korzystających z nowych usług (np. teleopieka, DDO, usługi asystenckie) w celu oceny ich jakości i przydatności.
- Badania postrzegania dostępności: Okresowe ponawianie badań wśród mieszkańców (jak w Diagnozie Społecznej) w celu oceny postrzegania dostępności usług, w szczególności transportu publicznego oraz oferty dla młodzieży.

- Ocena pracy międzyinstytucjonalnej: Zbiorcza analiza sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego i GKRPA w celu weryfikacji skuteczności współpracy w trudnych przypadkach (np. wskaźnik liczby zakończonych procedur NK/liczba ponownie wszczętych procedur).

7.6.2. Weryfikacja Kapitału Społecznego:

- Monitoring aktywności młodzieży: Weryfikacja czy działania liderskie i wolontariackie przyczyniły się do sukcesji pokoleniowej w NGO.
- Liczba zrealizowanych inicjatyw społecznych (np. z Funduszu Sołeckiego) w obszarach zbieżnych ze Strategią (np. integracja, rekreacja, kultura).

VIII. Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popielów na lata 2026-2031 jest dokumentem, który porządkuje wyzwania stojące przed władzami samorządowymi i wyznacza kierunki działań na najbliższe lata. Dokument powstał w oparciu o diagnozę sytuacji demograficznej, ekonomicznej i społecznej ukazuje złożoność wyzwań z którymi mierzy się społeczność od bezrobocia i ubóstwa, poprzez choroby, niepełnosprawność aż po zanikanie więzi rodzinnych czy rosnące potrzeby seniorów. Złożoność współczesnych problemów polityki społecznej wymaga współdziałania wielu podmiotów: instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, specjalistów oraz samych mieszkańców.

Wskazane cele i kierunki działań mają charakter praktyczny i nastawiony na realną zmianę obejmują zarówno wsparcie najuboższych i rozwiązywanie problemów na tym szczeblu, jak również koncentrują się na pomocy dla rodzin, młodzieży oraz seniorów. Istotna jest również pomoc dla samych instytucji oraz tzw. „pomagaczy" oraz stałe podnoszenie kwalifikacji i umiejętności aby świadczona przez nich pomoc była na najwyższym możliwym poziomie. Konieczne jest również inwestowanie w usługi społeczne dostosowane do potrzeb osób starszych i zależnych tak, aby umożliwiać im pozostawanie w swoim środowisku zamieszkania.

Realizacja założeń strategii ma prowadzić do wzrostu jakości życia mieszkańców, budowania bardziej otwartego, solidarnego i bezpiecznego otoczenia, a także wzmacniania lokalnego kapitału społecznego. Umożliwi to nie tylko skuteczne wsparcie osób wymagających pomocy, ale również rozwój społeczności opartej na współpracy, wzajemnym szacunku i poczuciu odpowiedzialności za wspólne dobro.

SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW

Tabela 1 Liczba ludności Gminy Popielów w poszczególnych sołectwach, stan na 31.12.2024 r. oraz dynamikę zmian ludnościowych w latach 2014-2024 9
Tabela 2 Liczba mieszkańców w Gminie Popielów wg miejscowości i płci, stan na 31.12.2024 r. 10
Tabela 3 Dane charakteryzujące procesy demograficzne w Gminie Popielów w latach 2014-2024. 11
Tabela 4 Liczba dzieci umieszczonych i koszt utrzymania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 22
Tabela 5 Liczba dzieci umieszczonych i koszt utrzymania w rodzinach zastępczych w latach 2022-2024 23
Tabela 6 Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego w latach 2022-2024..... 23
Tabela 7 Działalność Zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Popielów 25
Tabela 8 Liczba osób doświadczających przemocy domowej i liczba osób stosujących przemoc domowąj w latach 2022-2024 26
Tabela 9 Liczba i rodzaj świadczeń opiekuńczych udzielanych mieszkańcom Gminy Popielów 27
Tabela 10 Kwoty wydatków w latach 2022-2024 w Gminie Popielów 28
Tabela 11 Obszar problemowy Ubóstwo, bezrobocie 33
Tabela 12 Obszar problemowy Niepełnosprawność, długotrwała/ciężka choroba..... 35
Tabela 13 Obszar problemowy Alkoholizm lub narkomania 36
Tabela 14 Obszar problemowy Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa..... 38
Tabela 15 Obszar problemowy Ochrona macierzyństwa 40
Tabela 16 Obszar problemowy Bezradność..... 42
Tabela 17 Podsumowanie celów SRPS..... 49
Tabela 18. Obszar I: Usługi środowiskowe dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (ON).. 56
Tabela 19. Obszar II: Zdrowie psychiczne, uzależnienia i przemoc domowa 57
Tabela 20. Obszar III: Dziecko, rodzina i integracja społeczna 58
Tabela 21. Obszar IV: Koordynacja i kadry 58

Rysunek 1 Mapa Gminy Popielów 8
Rysunek 2 Obszary analizy SWOT 33

Wykres 1 Dynamika zmiany liczby ludności w Gminie Popielów w latach 2014-2024, z prognozą do 2030 r. 9
Wykres 2 Liczba urodzeń i zgonów mieszkańców gminy w latach 2014-2024 10
Wykres 3 Liczba rodzin i liczba osób korzystających z pomocy społecznej GOPS Popielów w latach 2022-2024 14
Wykres 4 Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w GOPS Popielów w latach 2022-2024 15
Wykres 5 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w GOPS Popielów w latach 2022-2024 16
Wykres 6 Przyczyny objęcia pomocą społeczną w latach 2022-2024 17
Wykres 7 Liczba rodzin oraz dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024..... 22

Uzasadnienie

Art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej wskazują, że do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026- 2031, stanowiąca załącznik do niniejszej uchwały, jest najważniejszym dokumentem stanowiącym o realizowanej lokalnej polityce społecznej. Uwzględnia m. in. diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią określa: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji strategii oraz jej ramy finansowe.

W związku z powyższym uzasadnione jest przyjęcie ww. uchwały.